ᲰᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲔᲑᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲔᲠᲗᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲖᲔᲜᲐᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲝᲠ�გᲐᲜᲝ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 51 (20697) — ᲞᲐᲠᲐᲡ�კᲔᲕᲘ, 2 ᲛᲐᲠᲢᲘ, 1990 ᲬᲔᲚᲘ. — ᲤᲐᲡᲘ 3 ᲙᲐ�პ.

ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠ ᲡᲐᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐᲨᲘ

ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საარჩევნო კამპანიის ყველაზე დაძაბული სტადია. დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის დამთავრების შემდეგ დაიწყო წინასაარჩევნო ბრძოლის გადამწყვეტი ეტაპი — კანდიდატთა შეხვედრა თავიანთ ამომრჩevლებთან, მათი პროგრამების განხილვა, დეპუტატობის მანდატის პრეტენდენტთა პირდაპირი მეტოქეობა.

იმას, როგ ეს ბრძოლა ადვილი არ იქნება, დამაჯერებლად მოწმობს დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის წინასწარი შედეგებიც კი, რომლებიც ცენტრალური საარჩევნო კომისიის 28 თებერვალს გამართულ მორიგ სხდომაზე გამოქვეყნდა. როგორც მისმა თავმჯდომარემ ი. ჟორდანიამ განაცხადა, უკანასკნელ ეტაპზე — შესაძლოა იმის გამო, რომ კონკურსი დიდია, შესაძლოა იმის გამო, რომ ვიღაცას ძალზე ავტორიტეტიანი მეტოქე აღმოაჩნდა, სხვა მიზეზების გამო — 400-მდე დასახელებულმა კანდიდატმა უარი თქვა მომდევნო ბრძოლაზე. ამის შედეგად კი, რეგისტრაციაში გატარებაზე თანხმობა განაცხადა 2.370-ზე მეტმა კაცმა, ესე იგი საშუალოდ რესპუბლიკის მომავალ პარლამენტში თითოეულ ადგილზე ახლა თითქმის რვა კანდიდატი მოდის. მაგრამ ეს ციფრიც ჯერჯერობით პირობითია, რადგან 300 საოლქო საარჩევნო კომისიიდან 26-ს, საბედნიეროდ, დღემდე არ წარუდგენია ცენტრალურ კომისიაში იმ დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის საბოლოო შედეგები, რომლებიც კენჭს იყრიან ამ ოლქებში.

ამავე დროს, უკვე ზუსტად არის ცნობილი, რომ ორი ოლქი აღმოჩნდა უალტერნატივო — თითოეულ მათგანში დარჩა მხოლოდ თითო-თითო კანდიდატი, ორ-ორი ალტერნატიული კანდიდატურაა შვიდ ოლქში, სამ-სამი — რვაში, ოთხ-ოთხი — ოცში, ხუთ-ხუთი — ოცდაშვიდში და ა. შ. მაქსიმალური რიცხვი — დეპუტატობის მანდატის 20 პრეტენდენტი აღრიცხულია მარტო ერთ ოლქში, 19 მეტოქე იბრძოლეს ორ ოლქში. ეროვნული სიტყვით, მოსალოდნელია გააფთრებული ბრძოლა. საგულისხმოა, რომ რეგისტრაციაში გატარებულ კანდიდატთა ყოველი მეოთხე უპარტიოა. მომავალ პარლამენტართა აბსოლუტური უმრავლესობა, რაღა თქმა უნდა, ქართველები. დეპუტატობის მანდატის პრეტენდენტთა შორის არიან ბევრადვე აფაზები, ოსები, სომხები, აზერბაიჯანელები, რუსები, ებრაელები, ბერძნები, ჩეხოვები და სხვა ეროვნებათა წარმომადგენლები.

არჩევნებისათვის მზადების მიმდინარეობის შესახებ, კერძოდ ომის შესახებ, თუ როგორ გვარდება ადგილებზე დეპუტატობის კანდიდატთა წინასაარჩევნო აგიტაცია, სხდომას მოახსენებს საოლქო საარჩევნო კომისიების თავმჯდომარეებმა: ახმეტის რაიონის № 162 ახმეტისა და № 163 ზემო ალვანისა — უ. ჯაფარიძემ და მ. ყიფლოშვილმა, დუშეთის რაიონის № 137 ერწოსა — გ. წიკლაურმა, სამტრედიის რაიონის № 207 კულაშისა — ი. მახარაძემ.

მათ მიერ აღძრული პრობლემების განხილვაში მონაწილეობდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა-ბიჭის რეგისტრაციაში გატარებულ დეპუტატობის კანდიდატთა ფოტოსურათების კლიშეების დასამზადებლად. და ეს მიუხედავად იმისა, რომ ამ გამომცემლობამ ჯერ კიდევ ერთი თვის წინათ გააცხადა, რომ მზად არის ასეთი მომსახურება გაუწიოს ყველა საოლქო საარჩევნო კომისიას.

არჩევნების დღეს საარჩევნო ოლქებისა და უბნების ტრანსპორტით უზრუნველყოფის ღონისძიებათა შესახებ ილაპარაკეს საქართველოს სსრ საავტომობილო ტრანსპორტისა და გზების მინისტრის პირველმა მოადგილემ ა. ჩხეიძემ და საქართველოს სამოქალაქო ავიაციის სამმართველოს უფროსის მოადგილემ დ. ელანიძემ. საწარმოო სამმართველოს „საქენერგოს“ უფროსის მოადგილემ ზ. აბაშმაძემ ილაპარაკა იმის შესახებ, თუ რა ქმედებენ საარჩევნო ოლქებისა და უბნების ელექტროენერგიით უზრუნველყოფისათვის. როგორც აღინიშნა, შესაბამისი სამინისტროები და უწყებანი ძალ-ღონეს არ იშურებენ იმისათვის, რომ წლევანდელმა საარჩევნო კამპანიამ მაღალ ორგანიზაციულ დონეზე ჩაიაროს. ისევე როგორც კავშირგაბმულობის მუშაკები და პოლიგრაფისტები, ტრანსპორტის მუშაკები და ენერგეტიკოსებიც მზად არიან შეასრულონ საოლქო საარჩევნო კომისიების ყოველი განაცხადი. მაგრამ ძალზე საეჭვოა, რომ ამ კომისიათაგან თითოეულმა დროულად დაამყაროს მათთან კონტაქტები, იზრუნოს არჩევნების დღეს მუშაობის ჯეროვანი პირობების შესაქმნელად, დროულად მოიფიქროს მიმდინარე კამპანიის მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის ყველა საკითხი.

კომისიამ მოისმინა გარდაბნის საბალნო დეპუტატთა რაიონული საბჭოს აღმასკომის ანგარიში არჩევნებისათვის მომზადების მუშაობის შესახებ, რომელიც გააკეთა მისმა თავმჯდომარემ ც. მოსიძემ. განხილვის შედეგების მიხედვით მიღებულია დადგენილება, რომელშიც მოცემულია კონკრეტული რეკომენდაციები რაიონული, აგრეთვე შესაბამისი სასოფლო და სადაბო საბჭოების აღმასკომებისადმი, საოლქო საარჩევნო კომისიებისადმი, რათა უმოკლეს დროში აღმოფხვრან მთელი წინასაარჩევნო კამპანიის მუშაობაში, ორგანიზაციასა და მოწყობაში გამოვლენილი ნაკლოვანებანი არჩევნების შესახებ ახალი კანონის შესაბამისად.

სხდომის მონაწილეებმა მოისმინეს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილის ზ. კვაჭაძის ინფორმაცია საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საუბნო საარჩევნო კომისიების შემადგენლობის შესახებ, დაამტკიცეს კომისიის 1990 წლის მარტის სამუშაო გეგმა.

შემდეგ, ჩვეულებისამებრ, კომისია შეუდგა წინასაარჩევნო კამპანიის ორგანიზაციასთან დაკავშირებული სხვადასხვა ასპექტის გამო მისი მისამართით შემოსული მოკალაქეების წერილებისა და ზეპირი მიმართვების, სარჩივრებისა და განცხადებების განხილვას. კომისიის წევრებმა დაწვრილებით და მომთხოვნელად გააანალიზეს რა არჩევნების შესახებ კანონისაგან გადახვევის თითოეული კონკრეტული ფაქტი, თავის საკონსულტაციო იურიდიულ ჯგუფთან, სხდომაზე მოწვეულ ამხანაგებთან ერთად განსაზღვრეს ადგილებზე დაშვებული ნაკლოვანებებისა და ხარვეზების აღმოფხვრის ოპტიმალური გზები, დასახეს ახალი კანონის განხორციელების საქმეში ყოველგვარ დარღვევათა თავიდან აცილების კონსტრუქციული ღონისძიებანი. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ კანონი და მხოლოდ კანონი უნდა იყოს მთავარი არბიტრი ყველა იმ კონფლიქტური სიტუაციისა და სადავო მომენტების დაგადწყვეტაში, რომლებიც წარმოიშობა რესპუბლიკის პარლამენტის ფორმირებისას თვისებრივად ახალი პრინციპებისა და მიდგომების განხორციელების პროცესში.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲩᲔᲮᲝᲡᲚᲝᲕᲐᲙᲘᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲡᲐᲛᲣᲨᲐᲝ ᲕᲘᲖᲘᲢᲘ

27 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲘ ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის პრეზიდენტს ვ. ჰაველს საუბარი ჰქონდა სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს საერთაშორისო საქმეთა კომიტეტში. აღინიშნა, რომ წინა დღით გამართული სსრ კავშირისა და ჩეხოსლოვაკიის ხელმძღვანელთა შეხვედრის შინაარსი, ურთიერთგაგებისა და გულახდილობის ატმოსფერო, რომელშიც მოლაპარაკება მიმდინარეობდა, იძლევა საფუძველს ვიქონიოთ საპარლამენტთაშორისო ურთიერთობების მნიშვნელოვანი ინტენსიფიკაციის იმედი, მით უმეტეს, რომ ორივე სახელმწიფოში მიმდინარე დემოკრატიზაციის პროცესები ხელს უწყობს ამას.

ამავე დღეს გაიმართა სტუმრის შეხვედრა საბჭოთა კულტურის მოღვაწეებთან. საუბარი შეეხებოდა კულტურასა და პოლიტიკას, ჩეხოსლოვაკიასა და საბჭოთა კავშირში ამ სფეროებში მიმდინარე პროცესებს, საზოგადოების ცხოვრებაში ზნეობრივ საწყისებს.

საღამოს დამთავრდა სსრ კავშირში ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის პრეზიდენტის ორდღიანი სამუშაო ვიზიტი.

აეროპორტში ვ. ჰაველი გააცილეს სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ ა. ი. ლუკიანოვმა, სხვა ოფიციალურმა პირებმა.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

Მ. Ს. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘᲡᲐ ᲓᲐ Ჯ. ᲑᲣᲨᲘᲡ ᲡᲐᲣᲑᲐᲠᲘ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘᲗ

28 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲘ რეგულარული აზრთა გაზიარების ფარგლებში გაიმართა ჯორჯ ბუშის საუბარი მ. ს. გორბაჩოვთან ტელეფონით. განიხილეს ზოგიერთი აქტუალური საერთაშორისო საკითხი, მათ შორის — ნაკარაგუაში ამსაზღვნანდელი არჩევნების შედეგებთან დაკავშირებული მდგომარეობა, ევროპის უშიშროების პრობლემები, კერძოდ მისი გერმანული ასპექტი. შეეხნენ აგრეთვე საბჭოთა კავშირ-ამერიკის უმაღლესი დონის შეხვედრის მომზადებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲓᲐᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲡ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲝᲑᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲔᲑᲘ

ᲘᲛᲘᲗ შორის, ვინც დაასახელეს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატებად არიან:

საქართველოს ტელევიზიის კორესპონდენტი **ნანა შოთის ასული ნოდელიაშვილი** — ზესტაფონის რაიონის ტაბაკინის საშუალო სკოლის შრომითი კოლექტივისაგან.

პენსიონერი **ოთარ სერგოს ძე ბუმბერიძე** — ქალაქ თბილისის საბურთალოს რაიონის ბუდაპეშტის ქუჩის № 5-ა, 7, 9, 11 და 22 და კანდელაკის ქუჩის № 14, 16 სახლებში მცხოვრები ამომრჩevლებისაგან.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ივანე ბერიტაშვილის სახელობის ფიზიოლოგიის ინსტიტუტის წამყვანი მეცნიერი თანამშრომელი **ვალერიან ნიკოლოზის ძე ჩიკვაიძე** — საქართველოს ბიოქიმიკოსთა საზოგადოებისაგან.

თბილისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის ტერიტორიულ-დარგობრივი გაერთიანების ბალანსებისა და მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების განაფილების უფროსის მოადგილე **რევაზ ივანეს ძე თოდრია** ქალაქ ფოთის № 243 რუსთაველის საარჩევნო ოლქის ამომრჩevლებისაგან.

ᲡᲐᲣᲑᲐᲠᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲨᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილემ ოთარ მელქაძემ მიიღო „იაპონია-სსრ კავშირის“ საზოგადოების დელეგაცია, რომელსაც სათავეში უდგას გამგეობის მუდმივი წევრი, საზოგადოების კულტურული კომისიის თავმჯდომარის მოადგილე იაბანა ჰიკი. სტუმრები ჩამოვიდნენ საქართველოს საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობრობისა და კულტურული ურთიერთობის საზოგადოების მოწვევით მიმდინარე წელს იაპონიაში საქართველოს კულტურის დღეების და ჩვენს რესპუბლიკაში იაპონიის დღეების მოწყობასთან დაკავშირებით მოლაპარაკებისათვის.

ოთარ მელქაძემ კმაყოფილება გამოთქვა საქართველოსა და იაპონიას შორის სხვადასხვა სფეროში მზარდი კონტაქტების, რესპუბლიკასთან საგაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობის განმტკიცებისადმი ამომავალი მზის ქვეყნის საქმიანი წრეების მზარდი ინტერესის გამო.

საუბრის დროს მადლობა გადაუხადეს სტუმრებს თავიანთ სამშობლოში ქართული კულტურის პროპაგანდაში დიდი წვლილისათვის.

იაბანა ჰიკიმ და დელეგაციის წევრმა, „იაპონია-სსრ კავშირის“ საზოგადოების ჰოკაიდოს განყოფილების თავმჯდომარემ, ქალაქ ჰოკაიდოს უნივერსიტეტის პროფესორმა ჰამადა კეიიტამ აღნიშნეს, რომ იაპონიის საზოგადოებრიობა დიდ ინტერესს იჩენს საქართველოს კულტურის დღეებისადმი. ჩვენთან დიდი წარმატებით ჩაიარა თქვენი რესპუბლიკის სხვადასხვა ანსამბლის, კერძოდ, „რუსთაველის“ და სხვა ანსამბლების გამოსვლებმა. მათ თქვეს, რომ დღეების პროგრამით გათვალისწინებული არა მარტო მხატვრული კოლექტივების გამოსვლები, არამედ ქართველ მხატვართა ნაწარმოებების გამოფენები, შეხვედრები მერიებში, ქვეყნის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლებთან და ა. შ.

რესპუბლიკის ცხოვრების გაცნობისას, იაპონიის დელეგაციის წევრები შეხვდნენ საქართველოს საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობრობისა და კულტურული ურთიერთობის საზოგადოების აქტივს, დაათვალიერეს თბილისის ღირსშესანიშნაობანი, იმოგზაურეს მცხეთასა და ბათუმში.

* * *

27 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲘ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ნოდარ ჭითანავამ მიიღო თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწენი — ბანკების საერთაშორისო კორპორაციის თავმჯდომარე, დასავლეთ გერმანიის უდიდესი საქველმოქმედო ორგანიზაციის პრეზიდენტი ვილჰელმ ერნსტ ბარკოფი (გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა) და ქალბატონი მარგიტ ენგელი (ნორვეგია). მათ დიდი წვლილი შეაქვთ ქველმოქმედების, მოწყალებისა და ჰუმანიზმისათვის ევროპის მოძრაობის განვითარებაში. სტუმრები საქართველოში ჩამოვიდნენ აკადემიკოს დიმიტრი უზნაძის სახელობის ასოციაცია „მეგზურის“ მოწვევით, რომლის მიზანია დაეხმაროს ფსიქიკური თავისებურებების მქონე ბავშვებსა და მოზარდებს.

ნოდარ ჭითანავამ მაღალი შეფასება მისცა სტუმრების ჰუმანურ საქმიანობას, რომლებმაც იცისრეს ბუნებით დაჩაგრული ადამიანების დახმარების დიდი მისია, ადამიანებისა, რომლებსაც განსაკუთრებით სჭირდებათ ყურადღება და გულმოწყალება. მან ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საქართველოს მთავრობა ყოველმხრივ შეუწყობს ხელს „მეგზურის“ ასოციაციასთან სტუმრების თანამშრომლობის განვითარებას.

საუბრის დროს განიხილეს საზღვარგარეთის ორგანიზაციების გამოცდილების გამოყენებისა და ფსიქიკური თავისებურებების მქონე ბავშვებთან და მოზარდებთან მუშაობისათვის კადრების მომზადების საქმეში საზღვარგარეთის ორგანიზაციების გამოცდილების გამოყენებისა და უშუალო მონაწილეობის, რესპუბლიკაში მათთვის მშენებლობის, აგრეთვე სოფლის მეურნეობის პრაქტიკაში ნიადაგის დამუშავებისა და მოსავლის მიღების ბიოდინამიკური მეთოდების ფართო დანერგვის შესაძლებლობანი, რადგან, როგორც სტუმრებს მიაჩნიათ, ქიმიური სასუქისა და ჰერბიციდების გამოყენება დიდად უწყობს ხელს ანომალიური ბავშვების გაჩენას.

განხილეს აგრეთვე რესპუბლიკის ორგანიზაციებთან და საწარმოებთან, უწინარეს ყოვლისა ასოციაცია „მეგზურთან“ ვილჰელმ ბარკოფის კორპორაციის სამრეწველო-ეკონომიკური ურთიერთობის პერსპექტივები, ამ ასოციაციასთან სპეციალური კომერციული ბანკის შექმნის და შემდგომში ბანკების საერთაშორისო კორპორაციაში მისი შესვლის შესაძლებლობები.

საუბარში მონაწილეობდნენ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს საქმეთა მმართველობის საერთაშორისო ურთიერთობის განყოფილების გამგე ნოდარ კომახიძე, ასოციაცია „მეგზურის“ საპატიო პრეზიდენტი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ნიკო ჭავჭავაძე, ამ ორგანიზაციის პრეზიდენტი, ფსიქოლოგი ნანა ყიფიანი, ასოციაციის გამგეობის წევრები: კინორეჟისორი ლანა ღოღობერიძე, პროფესორები ალექსანდრე ჯავახიშვილი და გურამ რამიშვილი, რესპუბლიკის კინემატოგრაფისტთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარე ელდარ შენგელაია, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის დირექტორი ვახტანგ ესვანჯია.

სტუმრები ეწვივნენ სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქს ილია მეორეს. ისინი შეხვდნენ ასოციაცია „მეგზურის“ გამგეობის წევრებს, იყვნენ თელავის რაიონში, „საუბრნენ სოფლის მეცხოვრეებთ, რაიონის ხელმძღვანელებს. (ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲝᲞᲔᲠᲐᲢᲘᲣᲚ-ᲡᲐᲒᲐᲛᲝᲫᲘᲔᲑᲝ ᲯᲒᲣᲤᲘᲡ ᲝᲞᲔᲠᲐᲪᲘᲐ

ᲨᲣᲨᲐ. (ᲐᲖᲔᲠᲑᲐᲘᲯᲐᲜᲘᲡ ᲡᲡᲠ), 28 თებერვალი. (**ᲐᲖᲔᲠᲘᲜᲤᲝᲠᲛ-ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘᲡ ᲙᲝᲠ.**). დაძაბულობის კიდევ ერთი კერა მოაკლდა მთიან ყარაბაღს. იგი დღეს მოსპეს ოპერაციის დროს, რომელიც მოაწყვეს არმიის ქვედანაყოფების დამხმარებით სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ოპერატიულ-საგამძიებო ჯგუფის თანამშრომლებმა, რომლებიც მივლინებული არიან საგანგებო წესების რაიონში.

ოპერაცია დაიწყო შუშის რაიონის კიროვის სახელობის სოფელში. მთიანი ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის ეს დასახლებული პუნქტი ამ ცოტა ხნის წინათ ექსტრემისტთა თავისებური ბაზა იყო. და თუმცა ისინი იქ არ აღმოჩნდნენ, მილიციამ და სამხედროებმა საკმარისი რაოდენობის დამამტკიცებელი საბუთი ნახეს იმისა, რომ ისინი დიდხანს იმყოფებოდნენ აქ. თოფები და შაშხანები, საბრძოლო და თვითნაკეთი ხელყუმბარები, ქვეითი ჯარის საწინააღმდეგო ნაღმები და ასაფეთქებელი ნივთიერებანი — ეი, არსენალის არასრული ნუსხა.

— იარაღი და ტყვია-წამალი ინახებოდა თავის ქვეშ, მიგდებული საცხოვრებელი ნაგებობების სარდაფებში, — უთხრა აზერინფორმის კორესპონდენტს ოქმის შედგენისა და შეიარაღების აღწერის შემდეგვე ოპერატიული ჯგუფის გამომძიებელმა ვალერი კადიროვმა, ბელორუსიის სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელმა. — ნაპოვნია აგრეთვე ოთხი გადასატანი მოკლეტალღიანი რადიოსადგური, სამამულო და უცხოური ფორმის ტანსაცმლის ათობით კომპლექტი, თბილი საცვლების მარაგი, ჯარისკაცის ჩექმები.

იარაღისა და ტყვია-წამლის აღმოჩენის ფაქტის გამო აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე. იგი წარმოებისათვის შეიღეს პროკურატურამ და საოლქო ცენტრის შინაგან საქმეთა სამმართველომ. გამძიებების დროს უნდა უპასუხონ ასეთ კითხვაზეც: როგორ მოხდა, რომ ასაფეთქებელ ნივთიერებასთან და ხელყუმბარებთან ერთად აღმოჩნდა ღიძალი კარაქი, შაქარი, ფქვილი, სხვა პროდუქტები, რომლებიც, ადგილობრივ მცხოვრებთა მტკიცებით, დიდი ხანია უკვე აღარავის უნახავს სოფლის მაღაზიის დახლებზე? ოპერაციის დროს ამოღებული ეს სურსათი მიტანილია სტეფანაკერტში შეიარაღებასთან, საძიებელ მორგებთან, ტერისტულ კარვებთან, ბავშვებისა და მოზრდილებისათვის განკუთვნილ სხვადასხვა სამრეწველო საქონელთან ერთად დიდი ტვირთამწეობის სამი სამხედრო მანქანით. ყველაფერი ეს, იარაღისა და ტყვია-წამლის გარდა, გულმოდგინე ექსპერტიზის შემდეგ, ალბათ, გაიყიდება სავაჭრო ქსელის მეშვეობით.

ე. პრიმაკოვი: პრეზიდენტის საკითხი მომწიფდა

ბარდაქმნა ქვეყანაში თანაბრად არ მიმდინარეობს: საჯაროობისა და დემოკრატიის აშკარა მიღწევებს, სამწუხაროდ, ახლავს არაბაკლებ საგრძნობი წარუმატებლობანი ეკონომიკაში, სამომხმარებლო ბაზრის მოშლა, ორგანიზებული დანაშაულობის გაჩენა. ეროვნებათაშორისი კონფლიქტები და სპარატულები ტენდენციები გადაიქცა მრისხანე საფრთხედ საბჭოთა ფედერაციისათვის. სულ უფრო ცხადი ხდება იმის საჭიროება, რომ მტკიცედ შემოვაბრუნოთ მოვლენების მსვლელობა კანონიერებისაკენ, წესრიგისა და ორგანიზებულობისაკენ. მაგრამ ამის გაკეთება იმით არის ძნელი, რომ სარეველებთან მტკიცე ბრძოლაში, რომლებიც ახჩრობს დემოკრატიის აღმონაცენებს, არ შეიძლება მივმართოთ არასამართლებრივი, ანტიკონსტიტუციური მოქმედების პრეპარატებს, — თორემ შეიძლება ჯანსაღი ყლორტებიც დავღუპოთ.

ამ ბოლო დღეებში ქვეყნის საზოგადოებრიობის ფართო განხილვის საგანი გახდა წინადადება მმართველობის საპრეზიდენტო ფორმაზე გადასვლის შესახებ, რომელიც მოწოდებულია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ამასწინანდელ, მრავალი თვალსაზრისით უპრეცედენტო პლენუმზე. შეიძლება ითქვას, რომ მთლიანად პოლიტიკური მექანიზმის ესოდენ რადიკალური ცვლილების იდეა შეფასებულია როგორც გარდაუვალი და დემოკრატიული, დიდი ხანია მომწიფებული ღონისძიება, რომელიც საყოველთაოდ მიღებული და დადასტურებულია მსოფლიო პრაქტიკით.

მაგრამ არის სხვაგვარი მსჯელობაც. მაგალითად, ამერიკის „ვაშინგტონ პოსტმა" გამოაქვეყნა მასალა, რომელშიც იმოწმებს სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს ზოგიერთი წევრის აზრს და ეუბნება გამოთქვამს, მიზანშეწონილი და დროულია თუ არა სსრ კავშირში პრეზიდენტის პოსტის შექმნა. ამასთან დაკავშირებით საკდესის კორესპონდენტმა ა. ორლოვმა სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს კავშირის საბჭოს თავმჯდომარეს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის „ანდიდატს ე. ბ. პრიმაკოვს სთხოვა გაეზიარებინა თავისი თვალსაზრისი ამ საკითხზე.

— უწინარეს ყოვლისა, უნდა გამოგიტყდეთ, მიჭირს პოლემიკა უზენაეს საბჭოში ჩემს კოლეგებთან, რადგან არ მქონდა შესაძლებლობა გავცნობოდი პუბლიკაციას, რომელიც თქვენ დაიმოწმეთ. შემიძლია მხოლოდ გამოვთქვა საკუთარი აზრი პრობლემის არსზე. მე მგონი, ეს საკითხი არათუ მომწიფდა, არამედ, თუ გნებავთ, გადამწიფდა კიდეც. და მმართველობის რაღაც ფორმის აუცილებლობას ახალი ამწუთიერი, მით უმეტეს კონიუნქტურული მოსაზრებები როდი გვიკარნახებს. პრეზიდენტის ინსტიტუტის შექმნა და ქვეყნის ძირითად კანონში შესაბამისი შესწორებების შეტანა ქვეყანაში მიმდინარე დემოკრატიული ცვლილებების პროცესის ლოგიკური შედეგია, მრავალპარტიულ სისტემაზე გადასვლა, რომელიც პრაქტიკულად გამოცხადებულია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის თებერვლის პლენუმზე მიღებულ პლატფორმაში, მოითხოვს ადეკვატურ ცვლილებებს ქვეყნის სახელმწიფო სტრუქტურაშიც. ამ ბოლო დრომდე ხომ სკკპ ცენტრალური კომიტეტი, ვიყოთ გულახდილნი, არათუ განსაზღვრავდა სტრატეგიულ ამოცანებს (პარტია, როგორც ჩანს, პოლიტიკას შემდგომშიც შეიმუშავებს), არამედ ოპერატიულად ხელმძღვანელობდა ქვეყნის ყოველდღიურ ცხოვრებას. ახლა, როცა სიტუაცია ძირფესვიანად იცვლება, პარტია ცვლის თავისი მუშაობის ფორმებს. და იმისათვის, რომ არ შესუსტდეს სახელმწიფო წესრიგი დაშვებული არ იყოს უხელისუფლებიანობა, რომელიც დამღუპველია გარდაქმნისათვის, საჭიროა ახალი ძალიერი ინსტიტუტი, რომელსაც უნარი შესწევს იკისროს სახელმწიფო მმართველობის ფუნქციები, თვალი გადაეგნოს იმის, რომ პარლამენტის მიერ მიღებული ახალი კანონები განუხრელად სრულდებოდეს.

იმაში, რომ ასეთი ცენტრი აუცილებელია, გვარწმუნებს თვით უზენაესი საბჭოს მუშაობაც; თავდაპირველი კანონმშემქმედებითი „ეიფორია", პარლამენტის ფეტიშიზაციაც კი, ადგილს უფამოს უფრო დარბაისლურ მიდგომას, იმ ფაქტის გაგებას, რომ კანონების მიღება ცოტას ნიშნავს, საჭიროა მათი შესრულება. მათგან მრავალი, იგივე უზენაესი საბჭოს მიერ მიღებული კანონი იჯარის შესახებ, შორს არის ხორცშესხმისგან. საჭიროა ინსტიტუტი, რომელსაც როგორც კანონების, ისე სტრატეგიული ხელმძღვანელობის განხორციელების უნარიც შესწევს. ჩემთვის ცხადია, რომ ასეთი ორგანო შეიძლება გახდეს მხოლოდ პრეზიდენტის მმართველობა, რომელიც ძალზე ძლიერი უნდა იყოს,

ამ დროს ფუნქციების არავითარი აღრევა არ მოხდება, რადგან ჩვენ შევინარჩუნებთ ძლიერ, ხაზს ვუსვამ, ძლიერ და დამოუკიდებელ უზენაეს საბჭოს თავისი თავმჯდომარით, რომელიც მთავარ ყურადღებას უთმობს საბჭოთა პარლამენტის მუშაობის ეფექტიანობის ზრდის საკითხებს. ასეთი აუცილებლობაც იგრძნობა.

ამავე დროს ხელისუფლების ახალი ინსტიტუტის შექმნას მიმდინარე მომენტიც მოითხოვს, ქვეყანას არაუეს ეთნიკური კონფლიქტები, ეკონომიკაში სამეფნი სულაც არ მიდის ისე, როგორც სასურველია, დისციპლინა ქვეითდება, სამაგიეროდ სეპარატულად იძალა დამნაშავეობამ. ასეთ პირობებში სავსებით ნათელია—და ეს მარტო ჩემი კი არა, უმაღლეს საბჭოში, პარტიაში, აკადემიის წრეებში მრავალი ჩემი კოლეგის აზრია, — რომ პრეზიდენტის ამ გარემოებათა გათვალისწინებითაც უნდა ჰქონდეს საკმაოდ ძლიერი ძალაუფლება. თორემ არ ღირს დავდარღვის ატეხა. იმისათვის, რომ დემოკრატია ვითარდებოდეს, მას სჭირდება დაცვა კანონის მხრივ. ნამდვილი კანონი, რომელიც სავალდებულო უნდა იყოს ყველასათვის, ქვეყნის უმაღლესი ხელმძღვანელობით დაწყებული და მოქალაქეებით დამთავრებული. კანონის ბანერი დაცვის უზრუნველყოფა პრეზიდენტის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფუნქციაა. ამასთან დაკავშირებით, ჩემი აზრით, მას უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა გადაწყვიტოს ნებისმიერი თანამდებობის პირის შეცვლის საკითხი.

— არ შეიძლება ამასთან დაკავშირებით არ მოვიყვანო არგუმენტი, რომელსაც ხშირად იყენებენ ახალი იდეის კრიტიკოსები. ხომ არ გამოიწვევს ერთი ადამიანისათვის ესოდენ ფართო უფლებამოსილების მინიჭება ერთპიროვნული ძალაუფლების გაძლიერებას, თუნდაც ისეთი დემოკრატიული ხელმძღვანელების ხელში, როგორიც ბ. ს. გორბაჩოვია?

— საზოგადოების აყვავებას—ამაში ღრმად ვარ დარწმუნებული — უზრუნველყოფს დემოკრატიულ სისტემა. ეს ერთადერთი გზა, ეს ერთადერთი ინსტიტუტი, ეს ერთადერთი ადგილი, სადაც ადამიანებს ეძლევა ინიციატივა, ეძლევა ინიციატივის უფლება. ეს ერთადერთი ადგილია, სადაც ადამიანებს

მამულიშვილობა

ხუროთმოძღვარი კლდიაშვილთა საგვარეულოდან

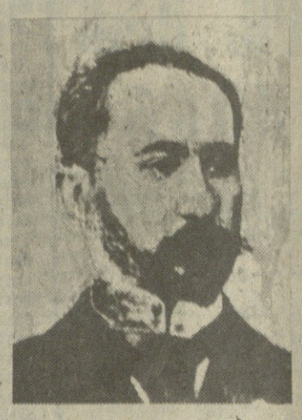

სიმონ გრიგოლის ძე კლდიაშვილი იმ დიდი ქართული ოჯახის შვილია, „რომლის დედაბოძიც ეფროსინე ყიფიანი-კლდიაშვილი იყო, დიმიტრი ყიფიანის ძმისწული, ცნობილი თეატრალური მოღვაწე; ქუთაისელ სეენსმოყვარეთა სულის ჩამდგმელი 60-70-იან წლებში, მერე კი პროფესიული თეატრის პირველი ამღოლი-ბელადი. ამ ღირსეული მამაფილოსნის გვარი მოგვარაყებული ასოებითაა ამოტეიფრული ქუთაისის ძველი თეატრის სამხატვრის კედელზე. ეს ის შენობაა, რომელშიც უკვე 1880-იანი წლებიდან დაბინავდა ქუთაისის ქართული დრამატული თეატრი; აკაკი წერეთელი იწყება ეს სია, მას მოსდევს დ. ბაქრაძე და მესამე ეფროსინე კლდიაშვილია (1839-1913); შემდეგ მთელი პლეადა გამოჩენილი მოღვაწეებისა: ა. და ლორთქიფანიძეები, კ. და ძ. ბესიები, ვ. აბაშიძე, ლ. მესხიშვილი, ნ. ჩხეიძე, შ. დადიანი ვ. გუნია, კ. მარჯანიშვილი, სია გრძელია, — მაგრამ თვით სია აკაკი წერეთელი აღიარებდა ეფრო კლდიაშვილის პირველობას ქუთაისის თეატრის ფეხის ადგმის საქმეში, მეტიც: „ძალდაუტანებლად თავისთავად პირველად ქუთაისში დაარსდა ქართული თეატრი (იგულისხმება XIX საუკუნის II ნახევარი) და უფხადგმული გადავიდა ტფილისში, სადაც საქმე უფრო მოსანერხებელი იყო.“.

გარდა 1913 წელს (გაზეთი „დილა“, № 7, 12. III) გამოთქმული ამ აზრისა, აკაკი სხვა დროსაც არაერთხელ მოიხსენებს ეფრო კლდიაშვილის ღვაწლს დიდი მოწიწებითა და კეთილი, ბრესაც კი უზიარებს ქართული თეატრისადმი თბილისელი ქალების ზრილე დამოკიდებულების გამო და ეს ხდება არა ერთო მიმოწერაში, არამედ გაზეთ „დროების“ მეოხებით, რომლის 1875 წლის 18 მაისის № 56-ში პირველ გვერდზეა დაბეჭდილი „წერილი ეფროსინა კლდიაშვილისადმი“. „...მაგრამ მადლობა ღმერთს, იმედი არ გვქონია სრულიად დაკარგული, მაშინ როდესაც თუ ამერიკაში ვერა, იმერეთში მაინც ეხილავთ საზოგადო საქმისათვის თავგამოდებულებს როგორც ვაქებს, ისე ქალებსაც და მათ რიცხვში პირველად თქვენ... ვისურვებთ ერთად თქვენს კეთილდღეობასთან იმასაც, რომ თქვენი მიხედვით სხვებიც გამოსულიყვნენ საზოგადო ასპარეზზედ“.

აი, ასეთ სამაგალითო ქალად მიაჩნდათ ეფრო, რომლის შესახებაც მაკო საფაროვა-აბაშიძე ამბობდა თურმე: მარტო კარგი მსახიობი კი არა, მაგისთანა სარისტიანი ქალი არ იყოო! სარისტიანი, ანუ საქმის წამომწყებიც და თავისდამდგმელიც, დამაგვირგვინებელი როგორც ქალაქში, ასევე სოფლად, იქნებოდა ეს მშობლიური ქვეშხეთი თუ ქმრისეული სიმონეთი.

ეს რომ ასე იყო, დავით კლდიაშვილიც გვიმოწმებს „მემუარებში“. — სიმონეთელსაც განსხვავებულად უყვარდათო გრიგოლ კლდიაშვილისა და ეფრო ყიფიანის ქალის ოჯახი (გვ. 171, თბილისი, 1961 წ.), და მადლიერებით დასძენს:

„ბავშვობიდანვე ვუყვარდი ბიცოლა ეფროს, მის მრავალ შვილებს შორის მეც მჭონდა სასიყვარულო კუნჭული...“.

ამიტომაც მიუხაროდა ყოველთვის დავითს ამ ოჯახში ქუთაისსა თუ თბილისში, სადაც კლდიაშვილები მოგვიანოდ გადასახლდნენ, იქ ეგულებოდა თავის თანამოაზრეები და უპირველესად სიმონი და მარიამი (ძნელაძისა), ერთი ხუროთმოძღვარი იყო, მეორე კი მომღერალი („პირველი ქართველი მომღერალი, კონსერვატორია დასრულებული ქალი, რომელსაც დიდი ღვაწლი მიუძღვის ქართული მუსიკის განვითარების საქმეში“). მარიამს არც ასული ჩამოუვარდა — თამარ ძნელაძე პირველ ქართველ მეგობოლონე. ქალად არის ცნობილი.

ეფრ სიმონ კლდიაშვილს, ქართული უნივერსიტეტის აღმშენებელს დაბადების 125 წლისთავი შეუსრულდა. მაგრამ რაკი ოჯახური ბრიტრეტის მოხაზვა დაგვისახეთ მიზნად, იმ სურათის გაცოცხლებაც გამართლებული იქნება, ყიფიანთა მეტოს ჩამომავლის, ცნობილი მწერალმბერი ქალის თამარ მაჭავარიანის წყალობით რომ მოხვდა ჩემს ხელთ ჯერ კიდევ ეფრო კლდიაშვილის შესახებ მონოგრაფიულ ნარკვევზე მუშაობისას და პირველად იმავ წიგნში გამოქვეყნდა (1958 წ. თბილისი, „ხელოვნება“).

აი ჩიტ-ეიკოვიანი მანდილოსანი თავისი ოთხი ეაეიშვილით — „შესამჩნევი ქართველი ქალი“ (როგორც ამკობს დ. კლდიაშვილი), რომელმაც თავის ერთგულ მეუღლესთან ერთად რვა შვილი გაზარდა, მათ დავაქკაცებასა და დაქალებას, მათ სასიკეთო საქმიანობას მოესწრო, მაგრამ ცხოვრებამ სიტკბოზე მეტი სიმწარე არგუნა თერმეტი შვილის დედას... ჯერ სამი პატარა გამოაცალა ხელიდან, მერე მეუღლე — გრიგოლ კლდიაშვილი, რომელიც სამხედრო სამსახურის შემდეგ სამოქალაქოში გამაწესეს ზემო სვანეთში, მაგრამ დასიულებული 1879 წელს ცოცხალ-მკვდარი ჩაუყვანიათ ქუთაისში, სადაც მალე გარდაცვლილა...

უფროსი ვაჟი ლუარსაბი ბაბუის, სამეგრელოს მთავრის დავით დადიანის მდივნის მოსახელე: ქუთაისის გიმნაზიაში შესვლამდე მას დედამ შეასწავლა წერა-კითხვა, და არა მარტო დედაენის, უცხო ენებისადმი სიყვარულიც მანვე გაუღვივა, რაც შემდეგ ლუარსაბმა დამოუკიდებლად გაასრულა და ჩინებული მოსაუბრე თავისუფლად ათმეცდა თავს თარეიმნობას. მისი დის — ანასტასიას მოგონების მიხედვით, მათ ოჯახში და-ძმა უორდროპების სტუმრობისას ლუარსაბი თარეიმნობდა.

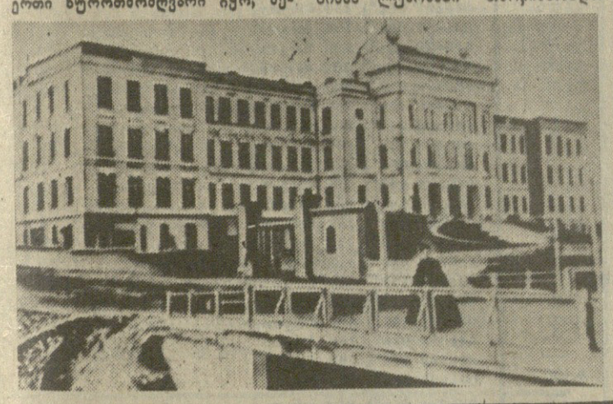

...„რამდენი სიკვდილი! რამდენი უმანკო მსხვერპლი! საბა კლდიაშვილი!... ილიკო ხერსელი!.. აქ კი? საბრალო თეოფილ შველიძე!.. ვასო ალშბაია!“.

ნატყვიარევით ანია ვალერიან გუნიას დღიურს ეს ამბავი, 1905 წელს რომ ჩაუწერია თავის „ფიქრებსა და შენიშვნებში“ (ინახება მემორიალურ ბინა-მუზეუმში, ტაბიძის ქ № 24).

...რამდენი სიკვდილი, რამდენი ცრემლი... დედამ დაკარგა კიდევ ერთი ნუგეში, თავისი სახელოვანი და „ზნოიანი“ ბიჭი, რომლის დაკრძალვა სახალხო გლოვად და დემონსტრაციად გადაიქცა. ოდესდან იგი ბათუმში ჩამოასვენეს, ბათუმიდან კი ქუთაისში და ყოველივე ეს. დიდი თანაგრძნობით აქვს აღწერილი დავით კლდიაშვილს, რომელიც ახლდა პროცესიას და კინალამ შეიწირა მისი კარიერა და სიცოცხლეც — ამ ამბით გააფთრებულმა გენერალმა გრიაზნოვმა იგი თურმე დღეტატაში გაამწესა, რაც მაშინ თითქმის სიკვდილს უდრიდა, მაგრამ ნინომ (ნუცამ) კი თბილისის საბებია კურსები რომ დაამთავრა, დავით ამაშიძეზე გათხოვდა, მისი ვაჟიშვილი ივანე (ვანიკო) ამაშიძე თეატრის გზას გაყვა, მერე კი შვილიშვილიც — დოდო ამაშიძე, რომელსაც ახლახან დიდი სინანულით გამოეთხოვა საზოგადოება, ნინო ანდრონიკაშვილი, ცნობილი მსახიობი ქალი, ვანიკო ამაშიძის მეუღლე სასოებით იგონებდა დედამთილს: — ნუციკო წმინდანი იყო... და ქალიშვილის დახასიათებით ეფროს სახეც უფრო ნათლად გამოიხატა ჩემს წარმოსახვაში.

1900 წლიდან ეფრო მ. დემურიას მიერ დაარსებულ ქართველ ქალთა ამხანაგობის წევრი ხდება, მონაწილეობს ქართული ხალხური ზღაპრების გამოცემაში, ჟურნალ „ჯეჯილშიც“ თანამშრომლობს, მთარგმნელობით საქმიანობას ეწევა.

საბას სიკვდილმა იგი ძალზე მოტეხა. 1913 წელს გარდაიცვალა, საზრუნაი კი სიცოცხლის ბოლომდე არ დალეულა — სოფელ სმორნეთის წმინდა გიორგის ეკლესიის შეკეთება, სასოფლო ბიბლიოთეკის გახსნა მისი თაოსნობით მოხდა — ამ საქმეში მას სიმონი ედგა მხარში, სიმონმა შეაწია ხელი და თანხა ძველი ეკლესიის გადახურვასაც (მარსელის ფირმის კრამიტიც მაშინდელია) და პირველი ბიბლიოთეკის გახსნასაც, გრიგოლისეული სახლის ახლოს. ეს ბიბლიოთეკა საბას საახელზე დააარსეს. საბალხო საქმის კეთება მათ დედა-შვილობაში ჩვეული ამბავი იყო, თუნდაც დაწყებითი სკოლის დაარსება, საოჯახო-წარმოდგენების გამართვა.

სიმონი... 1895 წელს დაამთავრა რა მოსკოვის ფერწერის, ქანდაკებისა და ხუროთმოძღვრების სასწავლებელი დიდი ვერცხლის მედლით, ცოტა ხანს კოსტროომის გუბერნიაში იმუშავა, ხოლო 1896-99 წლებში სოხუმშია ქალაქის არქიტექტორად. სიმონ კლდიაშვილის მოღვაწეობას ღირსეული პატივი მიაგო აკადემიკოსმა ვახტანგ ბერიძემ ჯერ 1948 წელს დაბეჭდილ სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომებში, შემდეგ უკვე კაპიტალურ ნაშრომში „თბილისის ხუროთმოძღვრება“ (ტ-2 ტომი, 1963 წ.).

როგორც კი ქართულ ინტელიგენციაში გაღვივდა საგანმანათლებლო კერის აშენების სურვილი, ცნობილმა მოღვაწემ ნიკო ცხვედაძემ ამ საქმის მინდობა სიმონ კლდიაშვილისათვის განიზრახა და შინაე ჩვეული მამულიშვილური გრძნობით მოჰკიდა ხელი „ქართული გიმნაზიის პროექტის შედგენას, რომელიც თავიდანვე უნივერსიტეტად იყო ჩაფიქრებული. სანაქებოდ გაართვა სიმონმა თავი ამ საშვილიშვილო საქმეს, შენებლობასაც თვითონვე ხელმძღვანელობდა. იგი კლასიკური ხუროთმოძღვრული გზის მომდევარია — ცოდნის ტაძარი დღესაც გამოირჩევა თავისი აღნაგობით და თუმცა სიმონ კლდიაშვილს თბილისში სხვა ნაგებობებიც ეკუთვნის, მისი სახელი ჩვენთვის სწორედაც ქართულ უნივერსიტეტთანაა გაიგივებული. სიმონის ეს ამბავი ყოველმა ქართველმა უნდა იცოდეს ბეჯითად, მისი სახელი კი უცდომელად. ეს სახელი ილია ჭავჭავაძესა და ნიკო ცხვედაძესთან ერთად არის ამოკვეთილი უნივერსიტეტის მემორიალურ დაფაზე.

დიდ ინტერესს იჩენდა თურმე სიმონ კლდიაშვილი საქართველოს წარსულის შიმართ. ამის დასტურია ჯერ 1902 წელს ექვთიმე თაყაიშვილთან ერთად საბჭრეთ საქართველოში მოგზაურობა, სადაც ჩაინი, ვაშლობი, ამპური, ური, ერუშეთი, ჯავახეთის წყაროსთავი, გუგუნა და კიდევ არაერთი ძეგლი აუზომია, ხოლო ბანათი იმდენად დაინტერესებულა, რომ მისი რეკონსტრუქციის პროექტიც შეუდგენია. სიმონ კლდიაშვილს სახით ექვთიმე თაყაიშვილს რომ ერთგული თანამგზავრი და თანამოაზრე გასჩენია, მოწმობს ისიც, რომ 1910 წელს რაჭა-ლეჩხუმში ისინი კვლავ ერთად არიან.

როგორც საბას, სიმონსაც ბევრი განუხორციელებელი ფიქრი დარჩა — გარდაიცვალა იგი 55 წლისა — 1920 წლის 26 მაისს და მისმა სიკვდილმა დაჩრდილა ეროვნული დამოუკიდებლობის საზეიმო-დღე... საზოგადოებამ მას დიდების პანთეონში მიუჩინა განსასვენებელი.

...სულ ახლახანს იქვე ახალი საფლავი გაიკრა, თუმცა არც ძე დარჩენია, არც ასული — მისი დის ნუცას შვილიშვილი დოდო ამაშიძე დაემკვიდრა თავისი საახელოვანი წინაპრის გვერდით — ფარვიდეთ მათ წმინდა გიორგის იმ ხატის მადლი, შარშან, 23 ნოემბერს გიორგობი დღეს რომ გადაასვენეს ქაშვეთიდან ახალგაზრდებმა უნივერსიტეტის წმინდა გიორგის სახელზე აკურთხა და მერმე გაუმქმებულ ეკლესიაში, რომლის გუმბათიც აგვირგვინებს შენობის სილუეტს.

ეს შენობა იყო ძე და ფული სიმონ კლდიაშვილისა და აკი მისი ანდერძის თანახმად და-ძმამ ანასტასიამ და ანდრიამ ყველაზე ძვირფასი, რაც გააჩნდა სიმონს— ფიგნფასაკავი უნივერსიტეტს შესწირეს, რაზეც მათ 1920 წლის 16 ივლისს სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამგეობის სახელით უფრმეს სამადლობელს უგზავნიან რექტორი, ივანე ჯავახიშვილი და გამგეობის მდივანი დავით გოგიჩაიშვილი. იქვე კლდიაშვილთა ფონდის შექმნას აღუთქვამენ.

...ქართული ენციკლოპედიის მე-9 ტომში (გვ. 552-553) კლდიაშვილთა საგვარეულოს ოთხი თვალსაჩინო წარმომადგენლის ბიოგრაფიაა სურათებითურთ: დავით კლდიაშვილის, ეფრო კლდიაშვილის, სერგო კლდიაშვილისა და სიმონისა. დასანანია, რომ ნახსენები არ არის მისი ძმა საბა (ეს ქართველ ქიმიკოსს არ უნდა გამორჩენოდათ—), რომლის სახელმა და საგმირო საქმემ უცხოეთშიც კი სანთელ-საკმელივით გაუკვლია გზა 1905-06 წლებში ცნობილ ქართველ ხელოვანს ნინო ჩხეიძესა და მიზეილ ქორელს, რაც მათ მოგონებებში აისახა:

„პარიზში ცხოვრებიდან არ შემიძლია არ მოვიგონო სტუდენტი — შიდიკი ციკლისი რუსი ებრაელი, რომლისთვისაც ქართველი იყო წმინდათაწმინდა“, — იგონებს გამოჩენილი მსახიობი ნუცა ჩხეიძე და განაგრძობს:

„განა ჩვენ, ებრაელები, თაყვანს არ უნდა ვცემდეთ საბა კლდიაშვილის ეროვნების ხალხს? განა სიცოცხლე არ შემოგვრია ებრაელთა დარბევის დროს ოდესაში? და ის ციკლისი ნამდვილ ძმასავით მიელიდა, იმ ხანებში ნერვებით ვიყავი „დაავადებული, ექიმობა იყო საჭირო, მე კი, რა თქმა უნდა, არ მქონდა ამის საშუალება. და აი, დატრიალდა ჩემი ახალგაზრდა მეგობარი და გაიღო ჩემთვის კარი პროფესორ ნეგროპატალოგ ბრისოსი, იმ ბრისოსი, რომელთანაც მისცა ბეკრისათვის ოცნება წარმოადგენდა. პოინორარზეც ლაპარაკი ზედმეტი იყო. მოხუცი პროფესორი შემხვდა როგორც შვილს, დამამშვიდა და მითხრა, რომ ცხურდეთ და რა დროც უნდა იყოს ნუ. მომერიდებით, მობრძანდით, ყოველთვის მზად ვარ გემსახურო.

აგრეთვე ადვილად გაიღო ჩემთვის უნივერსიტეტის კარი, სადაც თვით ციკლისი სწავლობდა. მთელ თავისუფალ დროს ჩემთან ატარებდა, კლინიკაში თავს დამტრიალებდა როგორც „ძმა“ (ნინო ჩხეიძე, „მოგონებანი“, გამომცემლობა „ხელოვნება“ 1950 წ.).

„...ლამაზი, შნოიანი, იგი სულითაც ლამაზი და საყვარელი არსება იყო... მისი კეთილი არსება მხოლოდ იმაზე ზრუნავდა, რომ კეთილი ეთესა თავის გარშემო“ (დ. კლდიაშვილი)... ეს ნაკლი დროულად უნდა გამოსწორდეს, სხვა თუ არაფერი, საბა ავტორია არაორგანული ქიმიის ქართული კურსისა „მოკლე მინერალური ქიმია“ (იბეჭდებოდა ჟურნალ „მოამბეში“ — 1903-05 წლებში) და ესაა პირველი ქართული პოპულარული ნაშრომი ქიმიაში.

...მას გასაოცრად უყვარდა თავისი სამშობლო სოფელი და სიმონეთლებსაც განსხვავებულად უყვარდათ. მისი ოჯახი, გრიგოლ კლდიაშვილის და ეფრო ყიფიანის ქალის ოჯახი...

ეს სიყვარული დღესაც ცოცხლობს...

ნანა ღვინეფაძე.

სურათებზე: ეფრო კლდიაშვილი და მისი ვაჟიშვილები: სიმონი, საბა, ანდრია, ლუარსაბი (ზის); სიმონ კლლიაშვილი. უნივერსიტეტის შენობის ძველი ხედი.

ეროვნული თავისუფლება

საქართველო იუწყება
1 მარტი

● ნიკარაგუა

ახალარჩეული პრეზიდენტის მიმართვა

მანაგუა. ნიკარაგუის დედაქალაქში გაიარცელეს ოპოზიციური ეროვნული კავშირის კომუნიკე ეროვნული განთავისუფლების სანდინისტური ფრონტის წარმომადგენლებთან ხელისუფლების გადაცემის საკითხზე მოლაპარაკების დაწყების შესახებ.

მოლაპარაკებაზე მხარეებს მეთაურობენ სანდინისტური ფრონტის ეროვნული ხელმძღვანელობის წევრი, რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრი უმბერტო ორტეგა და ოპოზიციური ეროვნული კავშირის საარჩევნო კამპანიის ხელმძღვანელი ანტონიო ლაკაიო.

ნიკარაგუის პრეზიდენტად არჩეულმა ვიოლეტა ბარიოს დე ჩამორომ მიმართა ერს. მან განაცხადა, რომ 27 თებერვალს უმაღლესმა საარჩევნო სამმართველოებ ოფიციალურად აუწყა მას ოპოზიციური ეროვნული კავშირის გამარჯვება არჩევნებში.

ვ. ბარიოს დე ჩამორომ დაადასტურა თავისი დაპირება ნიკარაგუაში მიაღწიოს ეროვნულ შერიგებას. ამ მიზნის მისაღწევად ახალი მთავრობის პირველი ნაბიჯი იქნება საყოველთაო ამნისტიის გამოცხადება. ოპოზიციური ეროვნული კავშირის ლიდერმა მოუწოდა ნიკარაგუელებს ჩაებან მშვიდობიან ცხოვრებაში და „ერთად აშენონ დემოკრატიული ნიკარაგუა“. ამასთან დაკავშირებით მან აღნიშნა ცენტრალური ამერიკის ქვეყნების პრეზიდენტთა შეთანხმების შესრულების მნიშვნელობა, რომელიც ითვალისწინებს მხარდაჭერისა და მეთვალყურეობის საერთაშორისო კომისიის კონტროლით კონტრასების დაუყოვნებლივ დემობილიზაციასა და რეპატრიაციას, „ახალი ომი უაზროა. ამიტომ მათ, ვინც ხელში იარაღი აიღო, უნდა ჩააბარონ იგი და დაბრუნდნენ ნიკარაგუაში ოჯახებითურთ, რათა იშრომონ სამშობლოს აღდგენის საკეთილდღეოდ“, — განაცხადა ვ. ბარიოს დე ჩამორომ.

მანაგუაში გაიმართა ეროვნული განთავისუფლების სანდინისტური ფრონტის ეროვნული ხელმძღვანელობის თათბირი ამ ორგანიზაციის აქტივთან ერთად, რომელზეც განიხილეს საყოველთაო არჩევნების შედეგები. მრავალთასიან მიტინგზე დანიელ ორტეგამ წაიკითხა თათბირზე მიღებული რეზოლუცია. მასში, კერძოდ, ნათქვამია, რომ სანდინისტურმა ფრონტმა პირველად ისტორიაში მისცა ხალხს საშუალება მონაწილეობა მიეღო თავისუფალ, სამართლიან და პატიოსან არჩევნებში. ეროვნული განთავისუფლების სანდინისტურ ფრონტს, როგორც უდიდეს, შეკავშირებულ და ორგანიზებულ პარტიას ქვეყანაში, ეკისრება პასუხისმგებლობა უზრუნველყოს რევოლუციური პროცესის განგრძობა, ყველა მიღწევისა და გარდაქმნების დაცვა როგორც პოლიტიკურ, ისე სოციალურ-ეკონომიკურ სფეროში.

● აშშ

ყურადღების ცენტრშია გერმანიის გაერთიანება

ვაშინგტონი. თეთრ სახლში გაიმართა ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის ჯორჯ ბუშისა და ვაშინგტონში ვიზიტად ჩამოსული დასავლეთ ბერლინის ბურგომისტრის ვალტერ მომპერის შეხვედრა. საუბრის ცენტრში იყო გერმანიის შეერთების საკითხი.

თუმცა შეხვედრის შედეგების შესახებ ცნობა არ ყოფილა, მაგრამ ვალტერ მომპერმა, რომელიც დასავლეთ ბერლინის სოციალდემოკრატებს განეკუთვნება, თქვა ვაშინგტონში, რომ კანცლერ კოლის პოზიცია საბჭოეთის საკითხში „ყოველად უმართებულოა“. მან, კერძოდ, შეშფოთება გამოთქვა იმ ფაქტის გამო, რომ დასავლეთ გერმანიის ხელმძღვანელი, რომელიც აჩქარებს ორი გერმანული სახელმწიფოს შეერთების პროცესს, დღემდე უარს ამბობს ნათლად და არაორაზროვნად გამოთქვას აზრი მომავალი ერთიანი გერმანიის აღმოსავლეთი საზღვრების ურღვევობის საკითხზე.

გერმანიის სახელმწიფოებრიობის პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა ასპექტზე ვაშინგტონისა და ბონის ყველა შეხედულება სულაც არ ემთხვევა ერთმანეთს. მაგალითად, თეთრი სახლის ოფიციალურმა წარმომადგენელმა სამშაბათს აქ აღიარა, რომ პრეზიდენტ ბუშს და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის კანცლერს კოლს განსხვავებული პოზიცია უკავიათ გერმანიის შეერთების პრობლემის მიმართ, კერძოდ, გერმანული სახელმწიფოების გაერთიანების შემდეგ აღმოსავლეთის საზღვრების მიმართ.

● გელბია

ქალაში შევა 1 აპრილიდან

ბრიუსელი. „საერთო ბაზრის“ შტაბ-ბინაში გაიმართა ნოტების გაცვლა საბჭოთა კავშირსა და ევროპის გაერთიანებებს შორის ვაჭრობის, კომერციული და ეკონომიკური თანამშრომლობის შესახებ შარშან ხელმოწერილი შეთანხმების მოწონების პროცედურის დამთავრების თაობაზე. არსებული მორიგების თანახმად, შეთანხმება ძალაში შევა ამა წლის 1 აპრილიდან.

შეთანხმება პირველად ქმნის სსრ კავშირსა და ევროპის გაერთიანებებს შორის (ისინი აერთიანებენ კონტინენტის 12 ყველაზე განვითარებულ სახელმწიფოს) საკავრო-ეკონომიკური ურთიერთობის განვითარების სამართლებრივ საფუძველს. კერძოდ, ითვალისწინებს მხარეების მიერ ეკონომიკაში ერთმანეთისათვის უმეტესი ხელშეწყობის რეჟიმის შემქმნის, თანამშრომლობის განვითარების სხვადასხვა სფეროებში, როგორიც არის მრეწველობა, სტანდარტიზაცია, სოფლის მეურნეობა, ენერგეტიკა (მათ შორის ბირთვული), საბანკო საქმე და სხვა.

ტელეტაიპის ლენტიდან

ოტავა. აქ მუშაობა დაამთავრა ოტავის „დია ცის“ კონფერენციამ, რომელიც დიდ მოლოდინად იქცა საერთაშორისო ცხოვრებაში, თუმცა კიდევ ბევრი მუშაობაა საჭირო დასახული მიზნის მისაღწევად. ეს მიზანია შეიქმნას ისეთი რეჟიმი, რომელიც საშუალებას მისცემს სახელმწიფოებს ჰაერიდან, თვითმფრინავიდან თვალყური ადევნონ სამხედრო მოქმედებას ევრომანეთის ტერიტორიაზე და ამით გაფანტონ ეჭვები ასეთი საქმიანობის მიმართულობის შესახებ.

ვარშავა. პოლონეთის პრეზიდენტმა ვოიცეხ იარუზელსკიმ ვარშავაში მიიღო ისრაელის საგარეო საქმეთა მინისტრი მოშე არენსი, რომელიც აქ ოფიციალურ ვიზიტად იმყოფება. მხარეებმა კმაყოფილება გამოთქვეს პოლონეთსა და ისრაელს შორის დიპლომატიური ურთიერთობის აღდგენის გამო, აღნიშნეს, რომ ეს ფაქტი თვისებრივად ახალ ეტაპს იწყებს ორი ქვეყნის თანამშრომლობაში.

არენსმა იარუზელსკის გადასცა ისრაელის პრეზიდენტის ჰაიმ ჰერეოგის წერილი, და თხოვნა ოფიციალურ ვიზიტად ეწვიოს ამ ქვეყანას.

ისრაელი:

იმიგრანტები — მძიმე ტვირთი

ლონდონი. საბჭოთა კავშირიდან იმიგრანტთა მოზღვავება, თუნდაც რომ მან არ გადააჭარბოს მინიმალური შეფასების დონეს, კოლოსალურ ნეგატიურ ზემოქმედებას მოახდენს ისრაელის სუსტ ეკონომიკაზე. ასეთი დასკვნა გამოაქვს ინგლისურ გაზეთს „ფაინენშლ ტაიმსს“.

უმუშევრობის მაღალი დონის და წარმოების ზრდის ნელი ტემპის პერიოდში ქვეყანაში ჩამოსულები, წერს გაზეთი, უცილობლად მოითხოვენ მთავრობისაგან დამატებით ხარჯებს. მარტო მიმდინარე წელს იმიგრანტთა მიღების ხარჯებმა შეიძლება მიაღწიოს 12 მილიარდ შეკელს, რაც სამჯერ და მეტად აღემატება 1989 წლის დონეს. ფინანსთა მინისტრს შიმონ პერესს ნამდვილი ჯაბანობივით თამამი მოუხდება თუ გავითვალისწინებთ, რომ მთავრობას უკვე მიმდინარე წელს აქვს მნიშვნელოვანი სბიუჯეტო დეფიციტი, მან საჯაროდ განაცხადა, რომ არ უნდა დაიწყოს გადასახადი ჩამოსახლებულთა მიღების დაფინანსებისათვის. ეს შეარყევს პამაწინანდელ ძალისხმევას, რომლის მიზანია მძიმე საგადასახადო ტვირთის შემსუბუქება კერძო სექტორის ზრდის სტიმულირების მიზნით. მაგრამ ალტერნატიული ვარიანტი — დამატებითი სესხი— ნაკლებად მომხიბვლელია, თუ გავითვალისწინებთ ისედაც უზარმაზარ სახელმწიფო ვალს.

მეორე საშიშროება, წერს შემდეგ „ფაინენშლ ტაიმსი“, ის არის, რომ „წინაპართა მიწაზე“ მასობრივ დაბრუნებას მოჰყვება ინფლაციის უფრო მეტი ზრდა, რომელმაც 1989 წელს 21 პროცენტს მიაღწია. იმიგრაცია უეჭველად გამოიწვევს ბინის გაძვირებასაც, რომლის ნაკლებობა სულ უფრო მწვავედ იჩენს თავს. და ბოლოს, ახლად ჩამოსულები ადგილს დაიკავებენ მუშახელის ბაზარზე, სადაც უმუშევრობამ, რომელიც 9 პროცენტს შეადგენს, უკანასკნელი 20 წლის მანძილზე უმაღლეს დონეს მიაღწია.

წერილი „კომუნისტს“

სოლომონ პირველს მეტი პატივი ეკუთვნის

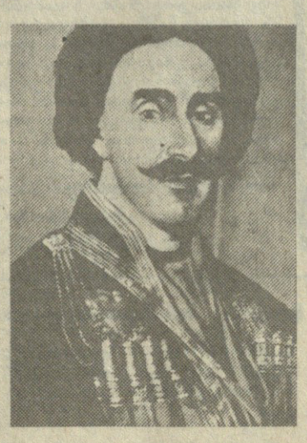

იმერეთის მეფე სოლომონ I.

ქართველმა ხალხმა უკანასკნელ წლებში დიდი პატივი მიაგო თავის სახელოვან და საამაყო შვილებს ჩვენი ერის ხსოვნაში, ახლადდილი მძიმე ვითარების ჟამს, კიდევ უფრო გაბრწყინდა სახელი ფარნავაზისა, ვახტანგ გორგასლისა, დავით აღმაშენებლისა, თამარისა, ქეთევან წამებულისა, ერეკლე მეორისა და სხვათა, რომლებმაც მთელი ცხოვრება სამშობლოს ღირსებას შეალიეს.

იდგმება მათი ძეგლები, ქუჩები ეთარება მათი წმინდა სახელებით, შენდება... მემორიალები ამა თუ იმ უმნიშვნელოვანეს ისტორიულ მოვლენასთან დაკავშირებით. პრესაში ქვეყნდება წერილები ბევრ უსამართლოდ მივიწყებულ მამულიშვილზე: მეცნიერებზე, მწერლებსა და პოლიტიკურ მოღვაწეებზე.

ყოველივე ამას დიდი მნიშვნელობა აქვს ახალგაზრდების აღზრდისათვის, და რაოდენ გულსატკენია, რომ იმ სახელოვან მამულიშვილთა შორის, რომლებიც ჩვენს თვალწინ ცოცხლდებიან, ვერ ვხედავთ იმერეთის გონიერი და მამაცი სარდლის სოლომონ პირველის სახელს. იგი, სრულიად უსამართლოდ ჩრდილშია მოქცეული.

ამ მეფის დაუცხრომელი ბრძოლის შედეგი იყო, რომ XVIII საუკუნის მეორე ნახევარში მთლიანად დასავლეთ საქართველოს გადაურჩა გათურქებასა და ზნეობრივ დაცემას.

ქართულ სამეცნიერო ლიტერატურაში სოლომონის ღვაწლი მშობელი ერის წინაშე, შეიძლება ითქვას, საკმაოდ გაშუქებულია. მეცნიერ გვინდა მხოლოდ შევახსენოთ ამ ტრაგიკული ბედის მქონე მეფის მოღვაწეობის ზოგიერთი მომენტი.

გამეფდა 1752 წელს, 17 წლისა, მამის — ალექსანდრე V გარდაცვალების შემდეგ. მალე ჩამოაგდეს, მაგრამ ტახტი კვლავ დაიბრუნა.

მძიმე, ძალიან რთულ ვითარებაში მოუხდა მეფობა. ოსმალეთს დაფიქრებულ საბას — ფიგნი, მას კითხვა იმდენად ყვარებია, ბავშვების თამაშში იმვითად მონაწილეობდა თურმე, და ანასტასია, შემდგომში პედაგოგი ქალი გადმოგვცემს: — ნასადილევს ზოგჯერ დროს ერთად ვატარებდით, მე როიალს ვუკრავდი. ანდრია და საბა „ვენგერკას“ ცეკვავდნენ. ანდრიაც უფროსი დის, მარიამისავით მუსიკოსობას ფაფარებს, მაგრამ ხელმოკლეობის გამო ვეღარ აღწევს საწადელს — სამაგიეროდ ტექნიკაში უმართლებს, რამდენიმე ხელსაწყოს პროექტიც კი ჰქონია.

ალექსანდრე, საბად მონათლული მეგობრების მიერ ნიჭიერი ახალგაზრდა მეცნიერი, ოდესელ ქართველთა სული და გული იყო, — იქაური სათვისტომოს დამაარსებელი. ახალი აღმოჩენის მიჯნაზე მყოფ საბას არ დასცალდა საქმის გასრულება — იგი 1905 წელს შავრაზმელთა მიერ დარბეული ებრაელების გამოქომაგებისას დაიჭრა სასიკვდილოდ და მალე დაიღუპა, ჩაჭრა ქაცი, რომელსაც სანთელივით შეჰყურებდნენ არა მარტო მისი პროფესორები პეტრე მელიქიშვილი და ვასილ პეტრიაშვილი, არამედ მთელი ოდესური პროფესურა და თვით გერმანელი პროფესორი ემ. ფიშერი, რომელთანაც საბა მივლინებული ყო ორგზის.

1900 წელს, ნოეროროსიის,ის უნივერსიტეტის ტექნიკური ქიმიის ლაბორატორიაში რომ მიიწვიეს ლაბორატორად, საბას სიხარულს საზღვარი არ ჰქონია: „დღეს დავიბადე... სიცოცხლე დიდი და ძმიმე შრომაა, მე მიყვარს ის, მიყვარს ჩემი ქვეყანა... მიყვარს ყველა ტანჯული ერი“... (საბას მოღვაწეობა საინტერესოდ აღწერა დ. იმნაძემ მონოგრაფიაში „ალექსანდრე-საბა კლდიაშვილი“, თბილისი, 1943 წ.).

...დღეს დავიბადეო და დიდი ხნის სიცოცხლე კი თურმე აღარ ეწერა...

...„რამდენი სიკვდილი! რამდენი ცრემლი... ილიკო ხერსელი!.. აქ კი? საბრალო თეოფილ შველიძე!.. ვასო ალშბაია!“.

ნატყვიარევით ანია ვალერიან გუნიას დღიურს ეს ამბავი, 1905 წელს რომ ჩაუწერია თავის „ფიქრებსა და შენიშვნებში“ (ინახება მემორიალურ ბინა-მუზეუმში, ტაბიძის ქ № 24).

...რამდენი სიკვდილი, რამდენი ცრემლი... დედამ დაკარგა კიდევ ერთი ნუგეში, თავისი სახელოვანი და „ზნოიანი“ ბიჭი, რომლის დაკრძალვა სახალხო გლოვად და დემონსტრაციად გადაიქცა. ოდესდან იგი ბათუმში ჩამოასვენეს, ბათუმიდან კი ქუთაისში და ყოველივე ეს. დიდი თანაგრძნობით აქვს აღწერილი დავით კლდიაშვილს, რომელიც ახლდა პროცესიას და კინალამ შეიწირა მისი კარიერა და სიცოცხლეც — ამ ამბით გააფთრებულმა გენერალმა გრიაზნოვმა იგი თურმე დღეტატაში გაამწესა, რაც მაშინ თითქმის სიკვდილს უდრიდა, მაგრამ ჯორჯიაშვილის გასროლილმა ტყვიამ დამიხსნაო, — იგონებს მწერალი.

გარდა მოგონებებისა, დ. კლდიაშვილი ამ უბედურ შემთხვევას ერთ-ერთ თავის შესანიშნავ, ცრემლიან მოთხრობას „მშობლის ნუგეშს“ მიუძღვნის— მასში შვილმკვდარი დედის ელენეს სახით ეფროსინე კლდიაშვილის ტრაგიკულ პიროვნებას შეიცნობთ, ხოლო შნოიან ვაჟკაცში — საბას...

სიმონმა დაკარგა არა მარტო ძმა, არამედ მეგობარი, რომელიც მი

„მესხეთელი თურქები“ — მწვავე პრობლემა

27 თებერვალს თბილისში, რუსთაველის მოედანზე, კინოსახლთან, გაიმართა ხალხმრავალი მიტინგი. იმასთან დაკავშირებით, რომ უკანასკნელ ხანს კვლავ წამოსულ თავი ე. წ. „მესხეთელ თურქთა“ საკითხმა. არის ძალები, რომლებიც ცდილობენ დააბრუნონ ისინი საქართველოში, სადაც 1944 წელს გაასახლეს. მიტინგში მონაწილეობდნენ თბილისში სპეციალურად ჩამოსული მესხეთის მცხოვრებნიც. მიტინგი გახსნა ზვიად გამსახურდიამ, რომელმაც დამაჯერებლად დაასაბუთა, რომ შეუძლებელია „მესხეთელი თურქების“ ჩამოსახლება და პროტესტი გამოთქვა იმ ცდების გამო, რომლებსაც მიმართავენ ქართველი ხალხის ზურგს უკან. ამ ძალებს თანაუგრძნობს რესპუბლიკის ინტელიგენციის ზოგიერთი წარმომადგენელი. ორატორებმა დაგმეს მათი პოზიცია.

ითქვა, რომ ქართველი ხალხი ვერ დაუშვებს თურქების ჩამოსახლებას საქართველოში, სადაც დღეისათვის უაღრესად მწვავე დემოგრაფიული ვითარებაა, უბრალოდ არიან დარჩენილი სტიქიური უბედურებით დაზარალებული სვანები და აჭარლები, რომ სეროოდ, ქართველი ხალხი არ ცნობს ასეთ ეთნიკურ ერთეულს — „მესხეთელი თურქი“ და „მესხეთელი თურქების“ პრეტენზიას საქართველოზე, როგორც ისტორიულ სამშობლოზე.

მესხეთის წარმომადგენლებმა ილაპარაკეს იმ თვითხებობაზე, სისასტიკეზე, მტრობაზე, რასაც „მესხეთელი თურქები“ ჩადიოდნენ ომ.

შემდეგ მომიტინგენი გაემართნენ სახტელერადიოკომიტეტის შენობისაკენ. მათ მოითხოვეს საქართველოს ტელევიზიით უჩვენონ დოკუმენტური ფილმი, რომელიც წარმოაჩენს, თუ რაგორ უსწორდებოდნენ 20-30-იან წლებში „მესხეთელი თურქები“ მკვიდრ მოსახლეობას — ქართველებს.

28 თებერვალს საქართველოს ტელევიზიამ უჩვენა ხსენებული დოკუმენტური ფილმი. სტუდიაში გაიმართა საუბარი მესხეთ-ჯავახეთიდან ჩამოსულ მოქალაქეებთან. გადაიცა აგრეთვე ზვიად გამსახურდიას გამოსვლა, ვნახეთ საუბარი საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილესთან, საქგრომრეწვის თავმჯდომარესთან, „მესხეთელი თურქების“ პრობლემის შემსწავლელი საკავშირო კომისიის წევრთან გურამ მგელაძესთან, რომელმაც კატეგორიულად განაცხადა—კომისიამ მტკიცედ გადაწყვიტა, რომ „მესხეთელი თურქების“ საქართველოში ჩამოსახლება შეუძლებელია.

ოფიციალური განცხადება

28 თებერვალს საქართველოს ტელევიზიამ გადასცა ოფიციალური განცხადება, რომელშიც აღნიშნული იყო, რომ რესპუბლიკის ფართო საზოგადოებრიობის აღშფოთება გამოიწვია 1944 წელს საქართველოდან გასახლებული თურქების საკითხზე მსობრივი ინფორმაციის ზოგიერთი ცენტრალური სმუალების მიერ გაკეთებულმა მოუფიქრებელმა, გამაღიზიანებელმა ინფორმაციამ. ამან წარმოშვა მითქმა-მოთქმა, თითქოს ისინი კვლავ საქართველოში უნდა დაბრუნდნენ, რასაც შეიძლება გაუთვალისწინებელი შედეგი მოჰყვეს. ამის არავითარი საფუძველი არ არსებობს. საქართველოში თურქების ჩამოსახლება არც ამჟამად, არც მომავალში არ იქნება დაშვებული.

სპორტი

ᲙᲘᲣᲓᲝ

ხახალეიშვილი, მოდებაძე, ჯიქური...

მაქიმე წონის მოჭიდავეთა შორის ახალგაზრდა ქუთაისელი ფალავანი დავით ხახალეიშვილი, მართალია, თბილისის საერთაშორისო ტურნირის ერთ-ერთი ფავორიტი იყო, მაგრამ უპირატესობას მაინც მის თანაქალაქელს, ამ ტურნირის ექვსგზის გამარჯვებულს აკაკი კიბორძალიძეს ანიჭებდნენ. ფინალში სწორედ კიბორძალიძე-ხახალეიშვილი შეხვდნენ ერთმანეთს. ოთხი წუთი ისე მიილია, რომ მეტოქეებმა ქულის აღება ვერ მოახერხეს. საფინალო სასტვენამდე ბევრი აღარაფერი რჩებოდა, როცა ხახალეიშვილმა შებოჭა მოწინააღმდეგე, წმინდად გაიმარჯვა და პირველად მოიპოვა თბილისის ტურნირის ოქროს მედალი.

შეჯიბრების პირველ დღეს სხვადასხვა ჯილდო დაისაკუთრა საქართველოს ნაკრების კიდევ ოთხმა წევრმა. ვერცხლის მედლები მიიღეს ვეფხია კაპანაძემ (95 კგ) და დავით ბაგაურამ (86 კგ), ბრინჯაოსი — ლერი ყორჟოლიანმა (95 კგ) და ვასილ ომარაშვილმა (86 კგ).

28 თებერვალს საპრიზო ადგილებისთვის ბრძოლაში ჩაებნენ 65, 71 და 78 კგ წონითი კატეგორიის მოჭიდავეები. ამ დღეს ორი „ქართული“ ფინალი შედგა. 65 კგ წონაში გადამწყვეტი შეხვედრა გურამ მოდებაძესა და გია ხოსიტაშვილს შორის გაიმართა. მოდებაძემ წლეულს საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატი მოიგო და ამჯერადაც კვარცხლბეკის . უმაღლეს საფეხურზე ავიდა, ხოსიტაშვილს ვერცხლის მედალი გადაეცა, გერასიმე ხაბულიანს — ბრინჯაოსი. 71 კგ წონის ფინალში ერთმანეთის პირისპირ დადგნენ ბათო ჯიქური და ზურაბ ონიანი. გაიმარჯვა უფრო გამოცდილმა ჯიქურმა და პირველად გახდა თბილისის ტურნირის ლაურეატი. 78 კგ წონით კატეგორიაში საქართველოს ფალავნები პრიზიორთა შორის ვერ მოხვდნენ. აქ საუკეთესო იყო ამერიკელი იასონ მორისი, რომელმაც ფინალში კაუნასელი ალგიმანტას მარკიავიჩუსს აჯობა.

გუშინ ძიუდოისტთა ტურნირის ბოლო დღე იყო. ტატამზე გამოვიდნენ 60 კგ და აბსოლუტური კატეგორიის მოჭიდავეები. დღეს თბილისის საერთაშორისო ტურნირის მონაწილეები ქართული ჭიდაობის ღია პირველობაში იასპარეზებენ.

ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘ

ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲒᲣᲠᲘ ᲛᲐᲢᲩᲔᲑᲘ

საფრანგეთის ნაკრებმა საკუთარ მოედანზე ამხანაგური საერთაშორისო მატჩი მოუგო დასავლეთ გერმანიის გუნდს — — 2:1 (1:1). ანგარიში 37-ე წუთზე გახსნა გერმანელთა თავდამსხმელმა ანდრეას მილერმა, 6 წუთის შედეგ საპასუხო გოლი ყან-პიერ პაპენმა გაიტანა, მატჩს დამთავრებამდე 8 წუთით ადრე კი ერიკ კანტონმა წინ გაიყვანა თავისი გუნდი.

კაიროში ასევე ამხანაგური მატჩი გამართეს ეგვიპტისა და ავსტრიის გუნდებმა. ფრე — 0:0. მასპინძლებმა უფრო ადრე ასევე ფრედ ითამაშეს დანიისა და სამხრეთ კორეის გუნდებთან.

ᲜᲝᲠᲕᲔᲒᲘᲐ ᲤᲐᲜᲘᲐᲠᲯᲘᲨᲘ

ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲔᲒᲜᲐᲢᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲗᲐᲡᲖᲔ

თბილისში დამთავრდა სპორტულ ტანმოვარჯიშეთა ტრადიციული შეჯიბრება — სპორტის დამსახურებული ოსტატის გიორგი ეგნატაშვილის სახელობის თასის გათამაშება. როგორც ქალთა, ასევე ვაჟთა შეჯიბრებაში გაიმარჯვეს თბილისის პირველი ნაკრების წარმომადგენლებმა. სპორტის ოსტატობის პროგრამით მრავალჭიდში პირველი ადგილები დიაკავეს ამირან ბერიანიძემ (54,9 ქულა) და ნაირა საკაკანმა (36,2), ოსტატობის კანდიდატთა შორის კი საუკეთესონი იყვნენ ნიკოლოზ ბარამიძე და ქეთევან გელაშვილი.

ᲤᲐᲓᲠᲐᲙᲘ

ᲘᲡᲔᲕ ᲓᲐᲬᲘᲜᲐᲣᲠᲓᲐ

ლინარესის (სსპანეთი) საერთაშორისო ტურნირის მეცხრე ტურში ყურადღების ცენტრში იყო მსოფლიო ჩემპიონის გარი კასპაროვისა და ვალერი სალოვის პარტია, რომელიც ყაიმით დამთავრდა. კასპაროვს 6,5 ქულა აქვს და კვლავ ერთპიროვნული ლიდერია. დაუმთავრებელი დარჩა ბორის გელფანდისა და არტურ იუსუპოვის შეხვედრა. ბორის გულკომ (აშშ) დაამარცხა ლიაონ პორტეში (უნგრეთი), ვასილ ივანჩუკმა — ალექსანდრე ბელიავსკიმ; დაზავდნენ ბორის სპასკი (საფრანგეთი) — ნაიჯელ შორტი (დიდი ბრიტანეთი) და ლუბომირ ლუბოეევიჩი (იუგოსლავია) — მიგელ �sკესი (სსპანეთი).

9 ტურის შემდეგ გელფანდს 6 ქულა და ერთი გადადებული პარტია აქვს, სალოვს — 6, ივანჩუკს — 5,5, შორტს — 5, გულკოს — 4,5, ბელიავსკის — 4.

გ. ბალავაძე

გარდაიცვალა შინაგან საქმეთა ორგანოების ღვაწლმოსილი მუშაკი, 1954 წლიდან სკკპ წევრი, შინაგანი სამსახურის გადამდგარი პოლკოვნიკი ბესარიონ კირილეს ძე ბალავაძე.

დაიბადა 1926 წელს სამტრედიის რაიონის სოფელ ღანირში გლეხის ოჯახში. საბჭოთა არმიის რიგებიდან დემობილიზაციის შემდეგ 1951 წელს მუშაობა დაიწყო სახელმწიფო უშიშროების ორგანოებში, სადაც იმუშავა 1953 წლამდე. შემდეგ მუშაობას განაგრძობს შინაგან საქმეთა ორგანოების სისტემაში. სხვადასხვა დროს იყო თბილისის შინაგან საქმეთა სამმართველოს სისხლის სამართლის სამძებრო განყოფილების უფროსი, საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისხლის სამართლის სამძებრო სამმართველოს განყოფილების უფროსი, საქართველოს სატრანსპორტო მილიციის უფროსის მოადგილე, შრომა-განსწორების დაწესებულებათა სამმართველოს უფროსის მოადგილე, ქუთაისის შინაგან საქმეთა სამმართველოს უფროსი, სამხრეთ ოსეთის შინაგან საქმეთა საოლქო სამმართველოს უფროსი, სადაც იმუშავა თადარიგში გასვლამდე — 1988 წლის თებერვლამდე.

აღსანიშნავია ბ. ბალავაძის წვლილი რესპუბლიკაში საზოგადოებრივი წესრიგის განმტკიცების საქმეში. მისი უშუალო მონაწილეობით და ხელმძღვანელობით გამოავლინეს და გააუნეშეს არა ერთი სისხლის სამართლის საქმიში დამნაშავე და რეციდივისტი.

ბ. ბალავაძე დაჯილდოებული იყო საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით, მრავალი მედლით, მინაჭებული ჰქონდა შინაგან საქმეთა ორგანოების დამსახურებული მუშაკის საპატიო წოდება.

ბ. კ. ბალავაძის, გულისხმიერი ადამიანის სსოვნა დიდხანს დარჩება ჩვენს გულში.

საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტრო.

ᲐᲛᲘᲜᲓᲘ

დღეს დასავლეთ საქართველოში მოსალოდნელია წვიმა, ზოგან ძლიერი, მთებში თოვლი, ზვავსაშიშროება, დასავლეთის ქარი — 9-14, ალგ-ალგ 15-20 მეტრი წამში, ტემპერატურა — ბარში ღამით 4-9, დღისით 10-15 გრადუსი სითბო, მთებში ღამით 1-6, დღისით 4-9 გრადუსი სითბო, მაღალმთიანეთში ღამით 0—მინუს 5, დღისით მინუს 2 — პლუს 3 გრადუსი.

აღმოსავლეთ საქართველოში—ცვალებადი მოღრუბლულობა, უმეტეს რაიონში წვიმა, მთებში თოვლი, კავკასიონის სამხრეთ კალთებზე ზვავსაშიშროება, დასავლეთის ქარი 9-14, ზოგან 20-25 მეტრი წამში, ტემპერატურა — ბარში ღამით 0—მინუს 5, დღისით 10-15 გრადუსი სითბო, მთებში ღამით მინუს 2 — პლუს 3, დღისით 2-7 გრადუსი სითბო, მაღალმთიანეთში ღამით 1-6 გრადუსი ყინვა, დღისით მინუს 2—პლუს 3 გრადუსი.

რედაქტორი
ნ. ჩერქეზიშვილი.

ᲤᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲐ — ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘ, 2 ᲛᲐᲠᲢᲘ

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ

პირველი პროგრამა. 12.30 — ფიზიკის ტელეკურსი. 13.00 — ნაშუადღევს. 13.50 — მასწავლებლის საათი. დაწყებითი განათლება. 15.50 — საინფორმაციო გამოშვება. 16.00 — შეისწავლოთ გერმანული ენა. 16.30 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „თავისუფალი ჯოგი“ (პირველი ჩვენება). 16.50 — უფროსკლასელებისათვის — საქართველოს ისტორია. 17.20 — მოსწავლეთათვის. კონცერტი. 18.05 — ქართული ლიტერატურის ისტორია. 18.30 — მოამბე. 19.00 — მერაბ კოსტავას სახელობის საქართველოს საადგილმამულო ფონდის საქვეყნმოქმედო კონცერტი (ტრანსლაცია თბილისის მუსიკალურ-კულტურული ცენტრიდან). 22.00 — „ვრემია“. 22.30 — ქართული მხატვრული ფილმი „ზოგი ჭირი მარგებელია“. 23.50 — სპორტული პროგრამა.

მეორე პროგრამა. 16.05 — მოკლემეტრაჟიანი ქართული სატელევიზიო მხატვრული ფილმი „ლურჯი ფრინველი“. 16.30 — ცენტრალური ტელევიზიის გაცვლითი ფონდიდან. სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმების ეკრანი. 17.20 — მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმების პროგრამა. 18.30 — მოამბე. 19.00 — „ადამიანის ფაქტორი“. (გამეორება). 19.20 — მოსწავლეთათვის. ფიზიკა. 20.05 — სატელევიზიო მხატვრული ფილმი „ჰაერის გამყიდველი“.

ᲕᲝᲚᲙᲝᲕᲘ

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი“. 9.35 — მხატვრული ტელეფილმი „საფეხურები“. 10.45 — „...თექვსმეტ წლამდე და უფროსი ასაკისა“. 11.30 — „ბალეტი, ბალეტი“. 12.30 — ადამიანი. დედამიწა. სამყარო. 13.30 — „ვრემია“. 17.30 — „ვარდები სანგრებზე“. 18.30 — სატელევიზიო ნარკვევი „გამოცდილება“. 18.50 — პოეზიის წუთები. 18.55 — ძალაუფლება — საბჭოებს. 19.25 — კოლაჟი. 19.30 — „ვრემია“. 20.00 — დოკუმენტური ტელეფილმის პრემიერა „რა ღირს იდეა?“. 20.30 — ფოტოკონკურსი „დედამიწა ჩვენი საერთო სახლია“. 20.35 — ლეონიდ ბიკოვის ფილმები და როლები. 22.00 — „ვრემია“. 22.30 — „გამოგონება ხალხის გასახარად“. 22.40 — „ეს იყო... იყო...“ 22.55 — „თვალსაზრისი“. 0.40 — დღის ექო.

მეორე პროგრამა. 9.00 — დილის ვარჯიში. 9.15 — „ობიექტივშია ცხოველები. თეთრი ბუ“. 9.35 და 10.35 — მუსიკა. IV კლასი“. 10.05 და 11.05 — ინგლისური ენა. 11.35 და 12.35 — გარესამყარო. I კლასი. 11.55 და 12.55 — სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი. 12.05 — „მეფის ასული ბაყაყი“. 13.05 — განმეორებითი ტელეფილმის სეანსი. „სინდისი“. V სერია. 18.00 — სატელევიზიო სპექტაკლი „მარტინ იდენი“. III ნაწილი. 19.10 — დოკუმენტური ტელეფილმი „იანგანთაუ“. 19.30 — „ვრემია“. 20.00 — არენა. სპორტული პროგრამა. 21.00 — „ძილი ნებისა, პატარებო!“. 21.15 — სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს სესია. საინფორმაციო გამოშვება. 22.00 — „სიმღერის დაბადება“. გადაცემა მინსკიდან. 22.35 — სპორტი ყველასათვის. 22.45 — ისტორიული ფილმი „სიყვარული და დედოფალი“. 00.25 — ცურვა. სსრ კავშირის ჩემპიონატი.

ნახეთ, ხომ არ მოგიგიათ?

ᲝᲤᲘᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲪᲮᲠᲘᲚᲘ

Ვ. Ი. ᲚᲔᲜᲘᲜᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲒᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲛᲝᲗᲐ ᲡᲐᲒᲐᲛᲨᲕᲝ ᲤᲝᲜᲓᲘᲡ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲤᲣᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲜᲘᲕᲗᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲥᲕᲔᲚᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲝ ᲚᲐᲢᲐᲠᲘᲘᲡ ᲢᲘᲠᲐᲟᲘ ᲒᲐᲘᲛᲐᲠᲗᲐ 1990 ᲬᲚᲘᲡ 24-25 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲡ Ქ. ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ. ᲢᲘᲠᲐᲟᲨᲘ ᲒᲐᲗᲐᲛᲐᲨᲓᲐ 2 ᲛᲘᲚᲘᲝᲜᲘ ᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲛᲝᲒᲔᲑᲐ, ᲛᲐᲗ ᲨᲝᲠᲘᲡ 651890 ᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲦᲘᲠᲔᲑᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲜᲘᲕᲗᲝᲛᲒᲝᲒᲔᲑᲐᲨᲘ ᲓᲐ 1 ᲛᲘᲚᲘᲝᲜᲘ 348110 ᲛᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲤᲣᲚᲐᲓᲘ ᲛᲝᲒᲔᲑᲐ. ᲛᲝᲒᲔᲑᲐ ᲮᲓᲐ ᲚᲐᲢᲐᲠᲘᲘᲡ ᲑᲘᲚᲔᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲡᲔᲠᲘᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲜᲝᲛᲠᲔᲑᲘᲡ (ᲛᲝᲒᲔᲑᲐᲗᲐ ᲢᲘᲠᲐᲟᲘ ᲒᲐᲘᲛᲐᲠᲗᲐ ᲚᲐᲢᲐᲠᲘᲘᲡ ᲮᲣᲗ ᲗᲐᲜᲠᲘᲒᲜᲘᲗ).

სერიის №	ბილეთის №	მოგებული ნივთის დასახელება ან ფულადი მოგების ოდენობა	მოგებული ნივთის ფულადი ღირებულება
082018	181*)	800 მანეთი	—
082022	364*)	150 მანეთი	—
082031	378*)	200 მანეთი	—
082038	089*)	150 მანეთი	—
082045	008*)	200 მანეთი	—
082098	089*)	100 მანეთი	—
082094	104*)	100 მანეთი	—
082108	027*)	400 მანეთი	—
082105	182*)	800 მანეთი	—
082180	048*)	100 მანეთი	—
082198	327*)	150 მანეთი	—
082195	124*)	150 მანეთი	—
082202	848*)	150 მანეთი	—
082206	046*)	100 მანეთი	—
082208	160*)	300 მანეთი	—
082220	357*)	400 მანეთი	—
082224	175*)	500 მანეთი	—
082229	045*)	800 მანეთი	—
082244	056*)	150 მანეთი	—
082254	089*)	400 მანეთი	—
082260	400*)	200 მანეთი	—
082261	347*)	100 მანეთი	—
082272	209*)	400 მანეთი	—
082286	020*)	500 მანეთი	—
082298	088*)	800 მანეთი	—
082294	078*)	100 მანეთი	—
082882	189*)	750 მანეთი	—
082852	371*)	400 მანეთი	—
082875	387*)	800 მანეთი	—
082879	381*)	800 მანეთი	—
082885	200*)	150 მანეთი	—
082899	879*)	400 მანეთი	—
082413	890*)	150 მანეთი	—
082416	046*)	800 მანეთი	—
082428	258*)	400 მანეთი	—
082441	319*)	800 მანეთი	—
082458	194*)	800 მანეთი	—
082463	246*)	ტელევიზორი „რადუგა ц-804 დ“	755
082465	888*)	150 მანეთი	—
082477	899*)	750 მანეთი	—
082488	818*)	800 მანეთი	—
082502	149*)	200 მანეთი	—
082511	861*)	500 მანეთი	—
082515	146*)	100 მანეთი	—
082540	557*)	იაპონური საკერავი მანქანა	800
082541	100*)	750 მანეთი	—
082542	289*)	800 მანეთი	—
082545	870*)	150 მანეთი	—
082558	128*)	150 მანეთი	—
082565	209*)	172 მანეთი	—
082578	885*)	750 მანეთი	—
082632	077*)	მაცივარი „მინსკი“	455
082637	116*)	200 მანეთი	—
082654	324*)	100 მანეთი	—
032660	890*)	150 მანეთი	—
082662	151*)	500 მანეთი	—
082663	210*)	100 მანეთი	—
082722	280*)	1.000 მანეთი	—
082725	240*)	800 მანეთი	—
082726	147*)	800 მანეთი	—
082744	278*)	150 მანეთი	—
082747	175*)	400 მანეთი	—
082752	019*)	800 მანეთი	—
082756	087*)	400 მანეთი	—
082782	204*)	150 მანეთი	—
082786	180*)	800 მანეთი	—
082789	218*)	100 მანეთი	—
082813	189*)	500 მანეთი	—
082822	022*)	ავტომანქანა „ჟიგული-21063“	9.000
082842	801*)	200 მანეთი	—
082848	105*)	400 მანეთი	—
082858	899*)	800 მანეთი	—
082864	092*)	800 მანეთი	—
082876	095*)	100 მანეთი	—
082912	288*)	800 მანეთი	—
082913	213*)	800 მანეთი	—
082919	827*)	400 მანეთი	—
082922	862*)	400 მანეთი	—
082958	211*)	500 მანეთი	—
082960	241*)	800 მანეთი	—
082964	237*)	400 მანეთი	—
082978	188*)	750 მანეთი	—
082978	099*)	100 მანეთი	—
082986	833*)	150 მანეთი	—
082993	822*)	400 მანეთი	—
083004	084*)	150 მანეთი	—
083007	057*)	100 მანეთი	—
083009	168*)	800 მანეთი	—
083021	157*)	100 მანეთი	—
083025	857*)	500 მანეთი	—
083031	165*)	200 მანეთი	—
083033	121*)	500 მანეთი	—
083056	220*)	500 მანეთი	—
083069	065*)	500 მანეთი	—
083080	099*)	100 მანეთი	—
083090	875*)	200 მანეთი	—
083092	336*)	200 მანეთი	—
083095	122*)	1.000 მანეთი	—
083106	166*)	500 მანეთი	—
083112	208*)	100 მანეთი	—
083116	250*)	100 მანეთი	—
083142	348*)	150 მანეთი	—
083148	268*)	750 მანეთი	—
083149	384*)	800 მანეთი	—
083158	070*)	100 მანეთი	—
083166	199*)	150 მანეთი	—
083172	396*)	200 მანეთი	—
083183	118*)	800 მანეთი	—
083187	054*)	ავტომანქანა „ჟიგული-21063“	9.000
083192	124*)	500 მანეთი	—
083205	289*)	800 მანეთი	—
083222	820*)	500 მანეთი	—
083235	378*)	500 მანეთი	—
083255	326*)	750 მანეთი	—
083268	128*)	100 მანეთი	—
083267	374*)	400 მანეთი	—
083276	288*)	500 მანეთი	—
083278	084*)	100 მანეთი	—
083282	388*)	750 მანეთი	—
083285	080*)	200 მანეთი	—
083288	100*)	500 მანეთი	—
083297	319*)	200 მანეთი	—
083307	868*)	150 მანეთი	—
083328	037*)	100 მანეთი	—
083331	127*)	500 მანეთი	—
083342	220*)	500 მანეთი	—
083344	145*)	800 მანეთი	—
083345	387*)	200 მანეთი	—
083347	188*)	750 მანეთი	—
023351	813*)	400 მანეთი	—
083358	818*)	1.000 მანეთი	—
083361	077*)	100 მანეთი	—
083371	249*)	100 მანეთი	—
083384	125*)	200 მანეთი	—
083387	809*)	200 მანეთი	—
083396	105*)	100 მანეთი	—
083405	378*)	800 მანეთი	—
033411	078*)	150 მანეთი	—
083422	880*)	800 მანეთი	—
083439	377*)	500 მანეთი	—
083446	867*)	150 მანეთი	—
083468	826*)	150 მანეთი	—
083471	088*)	200 მანეთი	—
083496	211*)	400 მანეთი	—
083500	280*)	150 მანეთი	—
083502	287*)	300 მანეთი	—
083518	168*)	150 მანეთი	—
083524	161*)	150 მანეთი	—
083531	858*)	200 მანეთი	—
083541	229*)	400 მანეთი	—
083545	878*)	100 მანეთი	—
083550	282*)	200 მანეთი	—
083581	840*)	750 მანეთი	—
083582	174*)	400 მანეთი	—
033606	068*)	ტელევიზორი „ვესნა ს-276 დ“	755
083608	206*)	150 მანეთი	—
083611	242*)	150 მანეთი	—
083643	198*)	150 მანეთი	—
083648	101*)	100 მანეთი	—
083664	092*)	500 მანეთი	—
083670	254*)	200 მანეთი	—
083685	187*)	150 მანეთი	—
083691	230*)	200 მანეთი	—
033694	238*)	800 მანეთი	—
083706	187*)	400 მანეთი	—
083736	168*)	800 მანეთი	—
083738	267*)	150 მანეთი	—
083765	116*)	150 მანეთი	—
083777	285*)	100 მანეთი	—
083779	287*)	500 მანეთი	—
083780	896*)	400 მანეთი	—
083783	013*)	400 მანეთი	—
083788	279*)	800 მანეთი	—
083884	121*)	100 მანეთი	—
083843	857*)	500 მანეთი	—
083844	058*)	800 მანეთი	—
083847	110*)	500 მანეთი	—
083860	074*)	400 მანეთი	—
083861	800*)	100 მანეთი	—
083870	858*)	500 მანეთი	—
083878	142*)	100 მანეთი	—
083888	222*)	400 მანეთი	—
083898	299*)	100 მანეთი	—
083908	012*)	200 მანეთი	—
083911	237*)	150 მანეთი	—
083916	089*)	500 მანეთი	—
083954	202*)	500 მანეთი	—
083956	061*)	200 მანეთი	—
083974	136*)	200 მანეთი	—
083978	868*)	500 მანეთი	—
084008	858*)	400 მანეთი	—
084048	114*)	150 მანეთი	—
084062	214*)	150 მანეთი	—
084068	137*)	200 მანეთი	—
084069	865*)	200 მანეთი	—
084078	059*)	ავტომანქანა „ჟიგული-2109“	9.016
084085	158*)	100 მანეთი	—
084088	177*)	150 მანეთი	—
084109	228*)	იაპონური საკერავი მანქანა	1.400
084110	258*)	150 მანეთი	—
084119	264*)	500 მანეთი	—
084134	161*)	500 მანეთი	—
084138	326*)	400 მანეთი	—
084156	038*)	100 მანეთი	—
084160	348*)	400 მანეთი	—
084174	011*)	150 მანეთი	—
084182	158*)	400 მანეთი	—
084190	102*)	100 მანეთი	—
084199	356*)	ავტომანქანა „ჟიგული-2105“	8.200
084200	226*)	150 მანეთი	—
084201	223*)	200 მანეთი	—
084203	061*)	800 მანეთი	—
084223	248*)	800 მანეთი	—
084270	019*)	500 მანეთი	—
084272	054*)	ავტომანქანა „ჟიგული-21063“	9.000
084273	830*)	100 მანეთი	—
084291	208*)	200 მანეთი	—
084298	056*)	400 მანეთი	—
084304	076*)	100 მანეთი	—
084305	047*)	200 მანეთი	—
084331	341*)	200 მანეთი	—
084336	189*)	800 მანეთი	—
034344	062*)	750 მანეთი	—
084352	002*)	100 მანეთი	—
084358	197*)	100 მანეთი	—
084362	037*)	100 მანეთი	—
084367	335*)	500 მანეთი	—
084375	397*)	200 მანეთი	—
084383	059*)	100 მანეთი	—
084388	151*)	500 მანეთი	—
084392	373*)	მაცივარი „მინსკი“	455
084398	012*)	300 მანეთი	—
084424	043*)	ტელევიზორი „ვესნა ს 276 დ“	755
084426	364*)	200 მანეთი	—
084428	214*)	100 მანეთი	—
084463	803*)	1.000 მანეთი	—
084485	084*)	100 მანეთი	—
084488	275*)	ავტომანქანა „ჟიგული-2108“	8.400
084447	210*)	200 მანეთი	—
084451	036*)	ავტომანქანა „ჟიგული-2108“	8.400
084458	150*)	ავტომანქანა „ჟიგული-2109“	9.016
084472	067*)	200 მანეთი	—
084473	102*)	300 მანეთი	—
084492	322*)	400 მანეთი	—
084496	018*)	500 მანეთი	—
084499	043*)	800 მანეთი	—
034525	249*)	500 მანეთი	—
034533	146*)	300 მანეთი	—
034537	337*)	200 მანეთი	—
034546	280*)	200 მანეთი	—
034550	148*)	200 მანეთი	—
084562	536*)	400 მანეთი	—
084575	187*)	300 მანეთი	—
084581	235*)	იაპონური საკერავი მანქანა	1.400
084584	115*)	200 მანეთი	—
084590	140*)	400 მანეთი	—
084592	259*)	500 მანეთი	—
084598	175*)	200 მანეთი	—
084597	171*)	200 მანეთი	—
034601	272*)	100 მანეთი	—
034605	199*)	150 მანეთი	—
084612	336*)	150 მანეთი	—
034621	017*)	400 მანეთი	—
034627	309*)	500 მანეთი	—
034635	272*)	400 მანეთი	—
034652	305*)	150 მანეთი	—
084659	326*)	ტელევიზორი „რადუგა ц-804 დ“	755
034669	070*)	400 მანეთი	—
084690	172*)	100 მანეთი	—
084694	264*)	300 მანეთი	—
054699	319*)	150 მანეთი	—
084700	132*)	100 მანეთი	—
084703	815*)	100 მანეთი	—
084712	183*)	200 მანეთი	—
034737	156*)	500 მანეთი	—
034741	145*)	500 მანეთი	—
034749	067*)	ავტომანქანა „ჟიგული-21063“	9.000
034772	109*)	500 მანეთი	—
084775	131*)	400 მანეთი	—
084780	082*)	300 მანეთი	—
084798	033*)	500 მანეთი	—
034812	140*)	750 მანეთი	—
084824	067*)	400 მანეთი	—
084835	248*)	150 მანეთი	—
084